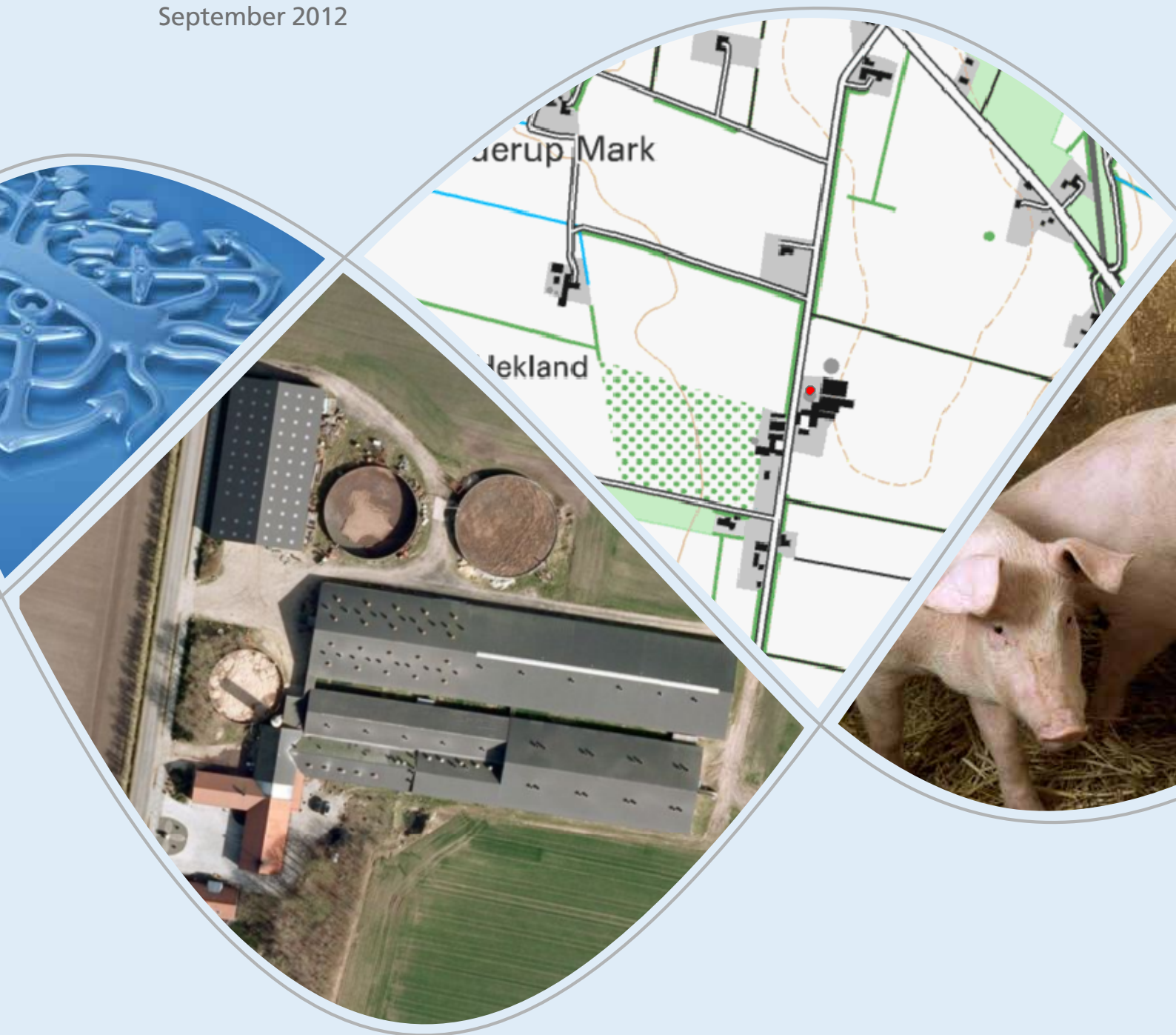

Miljøgodkendelse

Udvidelse af svineproduktion
Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming

September 2012

Teknik & Miljø

Esbjerg Kommune

ESBJERG KOMMUNE

Natur & Vandmiljø

Torvegade 74

6700 Esbjerg

Telefon 7616 1616

E-mail miljo@esbjergkommune.dk

Web www.esbjergkommune.dk

Sag nr. : 2010-19126

Sagsansvarlig: Sarah Lund Meilbak

Copyright: Alle kort og luftfoto: copyright DDO ®, ©COWI

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	3
GODKENDELSE TIL UDVIDELSE OG DRIFT AF HUSDYRPRODUKTION	4
EJENDOMS- OG BEDRIFTSOPLYSNINGER	4
FORUDSÆTNINGER OG VILKÅR.....	4
Vilkår for husdyrbrugets anlæg.....	5
Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer	9
Generelle vilkår	10
RETSBESKYTTELSE OG REVURDERING.....	11
MEDDELELSESPLIKT – ANLÆG OG AREALER.....	11
ØVRIGE FORHOLD.....	12
OFFENTLIGGØRELSE.....	12
KLAGEVEJLEDNING	12
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	14
INDLEDNING	14
BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT.....	14
Husdyrbrugets beliggenhed.....	15
Besætningens størrelse	16
Driftsbygningerne	17
Foder	19
Gødningsproduktion	20
Udbringningsarealer	20
Energi- og vandforbrug.....	22
Råvarer og hjælpestoffer	23
Affald	23
Spildevand.....	24
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ, MM.	25
Lugt	25
Støj og transport	26
Støv, fluer og skadedyr	28
Lys.....	29
Driftsforstyrrelser og uheld	29
Landskab og kulturmiljø.....	29
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD.	32
Ammoniakpåvirkning af naturområder.....	33
Nitrat til overfladevand – marine områder, vandløb og søer	45
Fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer.....	50
Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder	54
BEDST TILGÆNGELIGE TEKNOLOGI (BAT) –	54
OPHØR	60
HØRING	60
SAMLET VURDERING	61
BILAG 1	62

Indledning

Miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrproduktionen på Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming i Esbjerg Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Esbjerg Kommune har udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår.

Forslaget til miljøgodkendelse har været i nabohøring i perioden fra den 6.08.2012 til den 27.08.2012. I forbindelse med den offentlige høring er der kommet bemærkninger fra Esbjerg forsyning. De indkomne bidrag, og Esbjerg Kommunes bemærkninger til disse, fremgår af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering side 61.

Godkendelse til udvidelse og drift af husdyrproduktion

Esbjerg Kommune har afgjort, at svinebruget på Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming kan udvides som ansøgt.

Godkendelsen omfatter

- En udvidelse af dyreholdet fra 950 søer, 20.500 smågrise (7,2-30 kg) og 2.450 slagtesvin (30-102 kg), 7 ammekøer (u. 400 kg), 4 småkalve (0-6 mdr.) og 13 kvier (6-28 mdr.) til 1.100 søer, 35.200 smågrise (7,2-32 kg), 652 slagtesvin (32-107 kg), 605 slagtesvin (32-60 kg), 11 ammekøer (u. 400 kg), 4 småkalve (0-6 mdr.) og 13 kvier (6-28 mdr.). Dette svarer til en udvidelse fra 389,7 dyreenheder til 467,4 dyreenheder
- Forlængelse af smågrisestald på 788 m²
- Ændring af slagtesvinestald til drægtighedsstald
- Ændring af poltestald til farestald

Godkendelsen meddeles efter § 12 stk. 3 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, idet Esbjerg Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet

Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen, herunder drift af husdyrbrugets anlæg samt udspretningsarealer.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ejendoms- og bedriftsoplysninger

Godkendelsen gives til husdyrbruget beliggende Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming, matrikel nr.22 Hunderup By, Hunderup. Ejendomsnummeret er 5610308200. Bedriftens CVR nr. er 69613616 og CHR nr. er 73636. Husdyrbruget ejes og drives af Søren og Jeppe Klingsten Sørensen, Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming.

Forudsætninger og vilkår

Esbjerg kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, skema nr. 18708 version 7. Godkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug opfyldes.

Der stilles følgende vilkår til hhv. husdyrbruget anlæg, husdyrbrugets arealer, samt generelle vilkår for husdyrbruget.

Vilkår for husdyrbrugets anlæg

Husdyrproduktion

1. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

Dyreart	Antal	DE
Søer, Løbe- og drægtighedsstald. Løsgående, delvis spaltegulv	1.100	256,42
Søer, farestald. Kassestier, delvis spaltegulv.	1.100	
Smågrise, 7,2 – 30 kg. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	0
Smågrise, 7,2 – 32 kg. Toklimastald, delvis spaltegulv	35.200	175,29
Slagtesvin, 30 – 102 kg. Delvis spaltespaltegulv, 25 – 49 % fast gulv.	0	0
Slagtesvin, 32 – 107 kg. Delvis spaltespaltegulv, 25 – 49 % fast gulv.	652	18,11
Slagtesvin, 32 – 60 kg. Delvis spaltespaltegulv, 25 – 49 % fast gulv.	605	5,14
Ammekøer u. 400 kg. Udegående hele året.	11	4,78
Småkalve, 0-6 mdr. Udegående hele året.	4	1,08
Kvier, 6-28 mdr. Udegående hele året.	13	6,61
I alt		467,4

2. Antallet af dyreenheder må variere med 10 % i løbet af planåret (1. august til 1. august). Dog må det maksimale dyrehold beregnet som et gennemsnit i perioden 1. august til 31. juli ikke overstige 467,4 dyreenheder.
3. Antallet af dyr indenfor hver dyrekategori må maksimalt variere med 10 %. Den naturlige variation må dog ikke have karakter af permanente ændringer. Antal småkalve må dog variere frit.
4. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden når besætningen er nået op på 414,4 dyreenheder.
5. Ammekøer, småkalve og kvier skal være udegående hele året.

Indretning og drift

6. Ændringer i ejerforhold, eller hvem der er ansvarlig for husdyrbruget, skal meddeles Esbjerg Kommune.
7. Husdyrbruget og dens omgivelser skal renholdes så det ikke giver anledning til gener for omgivelserne.

Foder

8. For søer er den totale mængde N ab dyr pr. år, beregnet som kg N ab dyr pr. årssø x antal årssøer i opgørelsesperioden skal være mindre end 16.467 kg N/år.

”kg N ab dyr pr. årssø” beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{N ab dyr pr årsso} = (\text{FE pr årsso} \times \text{g råprotein pr. FE}) / 6250 - 1,98 - (\text{antal frav.grise pr.årsso} \times \text{frav. Vægt} \times 0,0257 \text{ kg N pr. kg tilvækst})$$

Ovenstående er beregnet ud fra følgende forudsætninger i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes:

Faktor	Værdi
Antal årssøer	1.100
Antal fravænnede pr. årsso	24,6
Frav. vægt	7,2
FE pr. årsso	1.009
g råprotein pr. FE,	133
Kg N ab dyr pr. årsso	15,0

9. For smågrise er den totale mængde N ab dyr pr. år, beregnet som kg N ab dyr pr. smågris gange antal producerede smågrise i opgørelsesperioden skal være mindre end 15.488 Kg N pr. år.

$$\text{N ab dyr pr smågris} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr FEsv} / 6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0304 \text{ kg N pr kg tilvækst}))$$

Ovenstående er beregnet ud fra følgende forudsætninger i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes:

Faktor	Værdi
Antal producerede smågrise	35.200
Indgangsvægt, kg	7,4
Afgangsvægt, kg	32,0
FE _{sv} pr. kg tilvækst	1,83
g råprotein pr. FE _{sv}	164,8
Kg N ab dyr pr. smågris	0,44

10. Foderblandinger skal være tilsat fytase, svarende minimum til producentens anbefalede dosis med tilsvarende reduktion af fosfor i foderet. Dokumentation af foderanalyser skal fremvises på forlangende.
11. Der skal foreligge en logbog der dokumenterer vægtintervaller, foderforbrug og foderets indhold af hhv. råprotein pr. FE_{sv} og fosfor pr. FE_{sv} i de enkelte foderblandinger.
12. En gang årligt, f.eks. i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab, skal der laves en beregning over det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FE_{sv} og fosfor pr. FE_{sv} på årsbasis. Beregningen skal opbevares i logbogen.
13. Logbogens oplysninger i form af ind- og afgangsvægt, blandeforskrifter, indlægssedler, beregnet gennemsnitlig indhold af g råprotein pr. FE_{sv} og fosfor pr. FE_{sv} skal opbevares i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Husdyrgødning og ensilage

14. Overpumpning af gylle fra gyllebeholder til gyllevogn og lign skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

15. Påfyldning af gyllevogne og lignende skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter, at perioden med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Pladsen skal mindst have tæthed og faldforhold svarende til kravene i Landbrugets Byggeblad nr. 103.11-2.

Energi- og vandforbrug

16. Der skal foretages en kvartalvis registrering af vand- og energiforbrug for at holde fokus på forbruget og muligheden for at reducere dette. Registreringen gemmes i minimum 5 år og skal kunne forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Råvarer og hjælpestoffer

17. Olietanke skal drives jf. Miljøministeriets gældende bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke mv. (På godkendelsestidspunktet Bekendtgørelse nr. 1321 af 21.12.2011).
18. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
19. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
20. Opbevaring af olier og kemikalier skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.

Affald

21. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes forskrift for opbevaring af olie- og kemikalier.
22. Bortskaffelse af olie- og kemikalieaffald og øvrigt affald skal ske i overensstemmelse med Esbjerg Kommunes til enhver tid gældende regulativer.

Ammoniakfordampning

23. Staldsystemet i den nye smågrisestad (jf. kort 2, bygning nr. 12) skal være med delvist spaltegulv eller tilsvarende staldsystem, med en ammoniakfordampning på samme niveau eller lavere.

Spildevand

24. Der skal inden byggeriet påbegyndes indsendes en ansøgning om udledningstilladelse inklusiv projekt om forsinkelsesbassin. Der vil blive meddelt en særskilt tilladelse hertil.
25. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
26. Afløbsplan, der beskriver afløbsforhold fra smågrisestalden, skal indsendes til Esbjerg Kommune. Afløbsplanen skal være udført af autoriseret kloakmester

og indsendes til Esbjerg Kommune senest 1 måned efter byggeriet af afsluttet.

Lugt

27. Husdyrbrugets drift må ikke give anledning til lugtgener som af tilsynsmyndigheden vurderes at være væsentlige for området.
28. Der må maksimalt være op til 237 slagtesvin, 5.028 smågrise, 264 faresøer og 901 drægtige søer på stald ad gangen (stipladser).
29. Den godkendte husdyrproduktion skal foretages jævnt fordelt over året.

Støj

30. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen målt i dB (A) må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen - overstige følgende værdier:

	Tidsrum	max. lydniveau
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 - 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

31. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovennævnte vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen."

Støv

32. Driften af husdyrbrugets anlæg må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal.

Skadedyr

33. Der skal overalt på ejendommen udføres og dokumenteres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet.
34. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).

Lys

35. For at undgå lysgener skal lyset slukkes når det ikke er påkrævet for produktionen eller af dyrevelfærdsmæssige årsager.
36. Lyset i staldbygningerne skal i tidsrummet 00:00-05:00 slukkes eller sænkes til under 10 lux.

Vilkår for husdyrbrugets udbringningsarealer

Arealer

37. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af kort 3a, 3b og 3c og arealtabellen i ansøgningen.
38. Indenfor planperioden må bedriftens arealer maksimalt tilføres 401,9 dyreenheder i svinegødning og 12,5 dyreenheder i kvæggødning pr. år, svarende til i alt 414,4 DE/år.
39. Hvis tilførslen af husdyrgødning til bedriftens arealer ændres (anden dyretype eller fordeling) skal der kunne forevises dokumentation for, at indholdet af næringsstoffer i den udbragte mængde husdyrgødning maksimalt indeholder 41.455 kg Total-N og 9.786 kg Total-P og at den udbragte mængde husdyrgødning maksimalt svarer til 414,4 DE/år.

Beregningen af kg N og kg P skal ske efter de til enhver tid gældende normtal for indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen.

40. Der må ikke tilføres anden organisk gødning til bedriftens arealer. Dog kan der, hvis miljøgodkendelsen ikke er fuldt udnyttet, suppleres med anden organisk gødning under forudsætning af,
 - at kvælstoftabet fra markerne ved anvendelse af anden organiske gødning ikke overstiger det kvælstoftab, der vil være ved den godkendte drift.
 - at den udbragte mængde fosfor ved anvendelse af anden organisk gødning, ikke overstiger den udbragte mængde fosfor ved den godkendte drift.
 - at reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om anvendelse af affaldsprodukter til jordbrugsformål er overholdt.Der skal indsendes dokumentation herfor i forbindelse med anvendelsen af anden organisk gødning.
41. Ud af de 414,4 dyreenheder skal der afsættes 59,2 dyreenheder til udsprengning til CVR nr. 29269734, som er økologisk drevet.

42. Der skal afsættes 53,0 DE til Holsted-Brørup biogas, eller søges om tillæg til anvendelse af nye arealer.

Sædskifte

43. Husdyrbrugets sædskifte skal tilrettelægges så betingelserne i Husdyrgødningsbekendtgørelsens¹ bilag 3 til stadighed overholdes. Der skal ved miljøtilsyn kunne forevises mark- og gødningsplaner som dokumentation for at vilkåret er opfyldt.

Ammoniakfordampning

44. Der skal etableres 10 m dyrknings- og gødskningsfri bræmme om området med DB-ident. 200090150 (eng med vandhuller) på udbringningsarealerne 14-0 og 2-0.
45. Der skal etableres 10 m dyrknings- og gødskningsfri bræmme om området med DB-ident. 200088178 (eng eller mose med vandhuller) på udbringningsarealerne 13-0 (sydøstlige hjørne) og 15-0a.
46. Der skal etableres 5 m dyrknings- og gødskningsfri bræmme om området med DB-ident. 200088177 (eng med vandhuller) på udbringningsarealet 13-0 (nordøstlige hjørne).

Generelle vilkår

Egenkontrol

47. Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende husdyrproduktion på ejendommen. Registreringerne kan bestå af gødningsregnskaber, slagteriafregninger eller lign. Denne registrering skal ved miljøtilsynets besøg på husdyrbruget kunne forevises som dokumentation for godkendelsens bestemmelse om husdyrholdets størrelse (vilkår 1).

Uheld

48. Der skal udarbejdes en beredskabsplan som fastlægger, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre påvirkning af omgivelserne. Beredskabsplanen skal revideres årligt og skal kunne forevises ved miljøtilsyn på ejendommen. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på "at stoppe uheldet" og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke eksterne/interne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på husdyrbruget, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med

¹ Bekendtgørelse nr. 764 af 28.06.2012 om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Ophør

49. Ved ophør af bedriften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Al miljøfarligt affald skal bortskaffes for egen regning efter den til enhver tid gældende lovgivning.

Krav til udnyttelse af godkendelse

50. Vilkårene i miljøgodkendelsen skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt senest et år efter udvidelsen af dyreholdet påbegyndes.
51. Godkendelsen bortfalder såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsens meddelelse. Med udnyttet menes, at der er iværksat bygge- og anlægsarbejde.
52. Bygge- og anlægsarbejdet skal være afsluttet indenfor et år efter udnyttelsesfristen.
53. Udvidelse til 467,4 dyreenheder skal være gennemført og i drift indenfor 2 år efter udnyttelsesfristen. Er der 2 år efter udnyttelsesfristen foretaget en mindre udvidelse end planlagt, jf. godkendelsens omfang, bortfalder den del af godkendelsen som ikke er blevet udnyttet.
54. Hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Retsbeskyttelse og revurdering

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse.

Vilkårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 40 stk. 2, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige revurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage første revurdering i 2020.

Meddelelsespligt – anlæg og arealer

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde der indebærer forøget forurening før udvidelsen eller ændringen er godkendt i henhold til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold, staldanlæg og udbringningsarealer. Esbjerg Kommune skal have lejlighed til at vurdere, hvorvidt

udvidelsen/ændringen kræver en ny godkendelse eller om udvidelsen/ændringen kan ske indenfor rammerne af denne godkendelse

Ændringer af udbringningsarealet for den kommende planperiode skal anmeldes til kommunen, senest 1. august jf. § 15 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Kommunen vurderer hvorvidt de nye arealer er mere sårbare. Kommunens tilkendegivelse gives inden 1. oktober, hvorefter anmeldelsen evt. kan trækkes tilbage, eller der kan fremsendes en ny. En ny anmeldelse skal i givet fald være kommunen i hænde senest 15. oktober. Hvis kommunen har indsigelser imod de nye arealer meddeles det inden 31. december.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Esbjerg Kommune.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de nævnte krav og regler kan være en skærpelse af denne godkendelses vilkår.

Driften af § 3-beskyttede arealer må ikke ændres eller intensiveres i forhold til hvordan driften var før 1992. Dette betyder blandt andet, at arealerne ikke må gødes hyppigere eller få mere gødning, end tilfældet har været før 1992.

Offentliggørelse

Afgørelsen om miljøgodkendelse annonceres på Esbjerg kommunes hjemmeside: www.esbjergkommune.dk/annoncer den 17.9.2012.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klageberettigede er ansøgeren, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald.

En eventuel klage skal være skriftlig og skal stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes pr. e-mail til miljo@esbjergkommune.dk eller til Esbjerg Kommune, Torvegade 74, 6700 Esbjerg. Klagen skal være modtaget senest ved kontortids ophør den 8. oktober 2012. Esbjerg Kommune fremsender indkomne klager til Natur- og Miljøklagenævnet. Hvis afgørelsen påklages, vil det straks blive meddelt ansøgeren.

Afgørelsen kan indbringes til domstolsafgørelse inden 6 måneder fra annoncering

Natur- og Miljøklagenævnet vil efter modtagelsen af en klage opkræve et gebyr på 500,- kr. (2012 niveau). Gebyret indeksreguleres hvert år. pr. 1. januar.

Gebyret kan tilbagebetales hvis:

1. Klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves.
2. Klageren får helt eller delvist medhold.

3. Klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Udnyttelse af godkendelsen

Ifølge husdyrloven har en klage over miljøgodkendelsen som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Det betyder, at miljøgodkendelsen kan udnyttes uanset eventuelle klager, men dette begrænser dog ikke Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Esbjerg Kommunes afgørelse.

Hvis Esbjerg Kommune modtager en klage over miljøgodkendelsen, vil det være Natur- og Miljøklagenævnet der behandler klagen og som kan oplyse om, hvorvidt klagen har opsættende virkning.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt, danner baggrund for forslaget til miljøgodkendelse for udvidelse af husdyrproduktion på Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som udvidelsen og driften af det ansøgte projekt giver anledning til.

Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinier, der er indeholdt i husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse og vejledning.² Påvirkningen af omgivelserne er beskrevet og vurderet dels i forhold til de anlægsnære påvirkninger (lugt, støj mm), dels i forhold til de naturmæssige forhold (natur, vandmiljø mm.).

Beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt

Hunderup Nørregaard A/S ønsker at udvide sin svinebesætning på Kjærgårdvej 3, 6740 Bramming fra 389,7 dyreenheder (DE) til 467,4 DE. Ejendommen ejes og drives af Søren og Jeppe Klingsten Sørensen.

I forbindelse med projektet ønskes den eksisterende smågrisestald (bygning 11 og 12) forlænget med 788 m². Stalden opføres i samme materialer og stil som eksisterende stalde. Den eksisterende slagtesvine-, polte- og gyltestald (bygning 9) på 1.275 m² ændres til drægtigheds- og poltestald. Eksisterende poltestald (bygning 2) ændres til farestald.

Til ejendommen tilhører 124,01 ha ejede og forpagtede arealer. Husdyrgødningen afsættes på egne ejede og forpagtede arealer, gylleaftalearealer og til Holsted-Brørup Biogas anlæg.

Byggeriet af smågrisestalden, samt ændringerne i de eksisterende stalde forventes påbegyndt inden 2 år fra godkendelsestidspunktet. Besætningsforøgelsen, som sker på basis af egen avl, forventes øget til 467,4 dyreenheder senest 2 år efter byggeriet påbegyndelse.

På vegne af ansøger har Jysk Landbrugsrådgivning den 28.9.2010 indsendt ansøgning om miljøgodkendelse af en udvidelse af husdyrproduktionen på Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming. Der er ansøgt via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen har der været behov for supplerende oplysninger. Der har været mailkorrespondance med ansøgers konsulent og ansøgningsskemaet er revideret og genindsendt løbende. Det endelige ansøgningsskema (nr. 18708 version 8) er indsendt den 25.7.2012. Den

² Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20. december 2006); bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009), Miljøstyrelsens vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug (december 2006) samt Miljøstyrelsens supplerende vejledning om fastsættelse af yderligere vilkår efter § 29 i husdyrloven (december 2007).

miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Der tilhører ingen andre ejendomme til bedriften.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget er beliggende i landzone i område "24-030-010 – Hunderup Landområde" i Esbjerg Kommuneplan 2010-2022. I notatet for områdets anvendelse fremgår, at: "Anvendelsen fastlægges til jordbrugsområde med det sigte at fremme erhverv som landbrug, skovbrug, pelsdyravl og lignende. Overflødige landbrugsbygninger kan bruges til andet erhvervsformål af håndværksmæssig karakter uden behov for større udbygning. Der kan etableres de til områdets anvendelse og drift nødvendige bygninger og anlæg". Placeringen fremgår af kort 1.

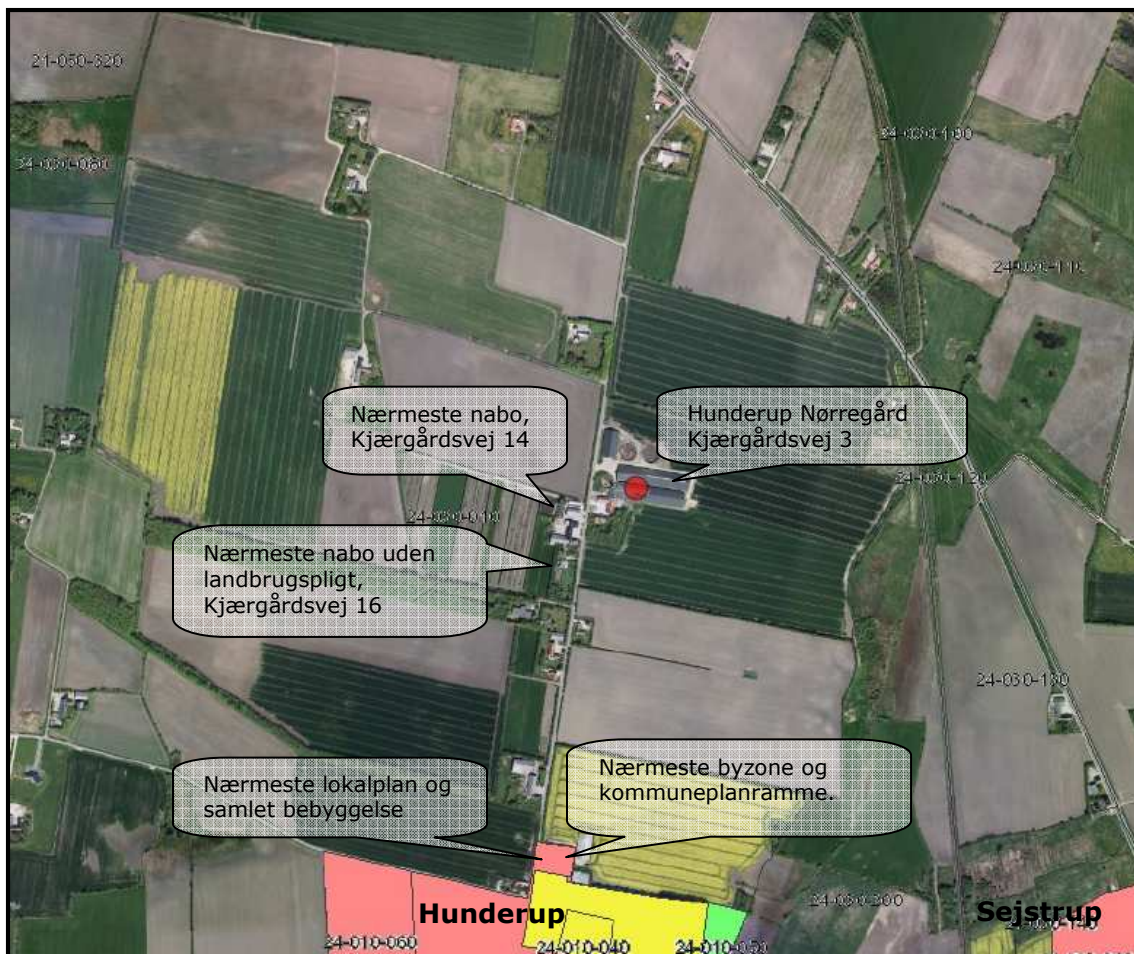
Udvidelsen sker ved nybyggeri af løbeafdeling og smågrisestald, samt i eksisterende stalde.

Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
§ 6			
Nabobeboelse	100 m	Fra Farestald (bygning 6) til bolig på Kjærgårdsvej 14	50 m
Lokalplanområde	630 m	Hunderup	50 m
Byzone	630 m	Hunderup	50 m
Sommerhusområde	> 50 m	Ingen i nærheden	50 m
§ 8			
Naboskel	55 m	Fra farestald (bygning 6) til naboskel mod øst.	30 m
Beboelse på samme ejendom	40 m	Fra farestald (bygning 6) til stuehuset	15 m
Levnedsvirksomhed	> 25 m	Ingen i nærheden	25 m
Almen vandindvindingsanlæg	> 50 m	Ingen almen vandindvindingsanlæg i nærheden	50 m
Ikke almen vandindvindingsanlæg	26 m	Sydvest for ny smågrisestald (bygning 12)	25 m
Vandløb	390 m	Hunderup Bæk øst for nye stalde	15 m
Dræn	> 15 m	Ingen dræn i nærheden	15 m
Sø	500 m	Fra ny løbeafdeling til sø mod nordøst	15 m
Offentlig vej	43 m	Fra vest gavlene til Kjærgårdsvej	15 m

Tabel 1. Oversigt over afstand fra anlæg til nærmeste punkt, hvor der er afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens § 6 og § 8.

Ændring af anlægget på husdyrbruget foretages ikke indenfor 300 m fra:

- En beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone, og som har en anden ejer end driftsherren.
- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel i fremtidigt byzone eller sommerhusområde.
- Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.

Kort 1. Husdyrbrugets beliggenhed

Besætningens størrelse

Det nuværende og fremtidige dyrehold på Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming fremgår af tabel 2.

Dyreart	Nuværende		Fremtidig	
	Antal	DE	Antal	DE
Søer, Løbe- og drægtighedsstald. Løsgående, delvis spaltegulv	950	221,45	1.100	256,42
Søer, farestald. Kassestier, delvis spaltegulv.	950		1.100	
Smågrise, 7,2 – 30 kg. Toklimastald, delvis spaltegulv	20.500	94,62	0	0
Smågrise, 7,2 – 32 kg. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	0	35.200	175,29
Slagtesvin, 30 – 102 kg. Delvis spaltespaltegulv, 25 – 49 % fast gulv.	2.450	62,92	0	0
Slagtesvin, 32 – 107 kg. Delvis spaltespaltegulv, 25 – 49 % fast gulv.	0	0	652	18,11
Slagtesvin, 32 – 60 kg. Delvis spaltespaltegulv, 25 – 49 % fast gulv.	0	0	605	5,14
Ammekøer u. 400 kg. Udegående hele året.	7	3,04	11	4,78
Småkalve, 0-6 mdr. Udegående hele året.	4	1,08	4	1,08
Kvier, 6-28 mdr. Udegående hele året.	13	6,61	13	6,61
I alt		389,72		467,4

Tabel 2: Husdyrbrugets dyrehold. Dyreenheder er beregnet efter bilag 1 i bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. (ændr. bek. nr. 949 af 29.7.2010).

Den nuværende tilladte produktion på ejendommen svarer til en lovlig produktion på 418 DE, jf. Bramming Kommunes miljøgodkendelse af 29. juni 2000, og Ribe Amts afgørelse om ikke VVM-pligt meddelt den 24. januar 2005.

Driftsbygningerne

På ejendommen er der i dag stalde med et samlet areal på ca. 6.550 m². Korngrav, lade, maskinhus/foderlade, personalefaciliteter, opbevaring m.m. udgør ca. 1.890 m². Derudover er der tre gyllebeholdere på 1.400 m³, 2.500 m³ og 4.500 m³.

I forbindelse med udvidelsen af dyreholdet, ønskes der bygget en ny smågrisestald (bygning 12) i forlængelse af eksisterende smågrisestald (bygning 11) på 788 m². Endvidere ændres en del af eksisterende slagtesvinestald til drægtighedsstald (bygning 9) og poltestald ændres til drægtighedsstald (bygning 2). Alle ændringer i eksisterende stalde, sker uden ændring i gulv-/gyllesystem.

Staldsystemet i den nye smågrisestald (bygning 12) er to-klimastald med delvis spaltegulv. Staldsystemet i bygning 2 er drægtighedsstald til løsgående søer med delvis spaltegulv. Staldsystemet i bygning 9 er delvis spaltegulv.

Som et led i energispareplan, renoveres/udskiftes mølleriet og foderanlægget. Det er derfor nødvendigt at flytte foder-/blandeanlægget og mølleriet med tilhørende siloer over i maskinhuset, pga. pladsmangel. I den forbindelse tages den eksisterende korngrav i bygning 5 ud af drift. Fremadrettet anvendes den eksisterende foderlade (bygning 3) udelukkende til satellittanke/fordelertanke til vådfoderet inden det sendes ind i staldene.

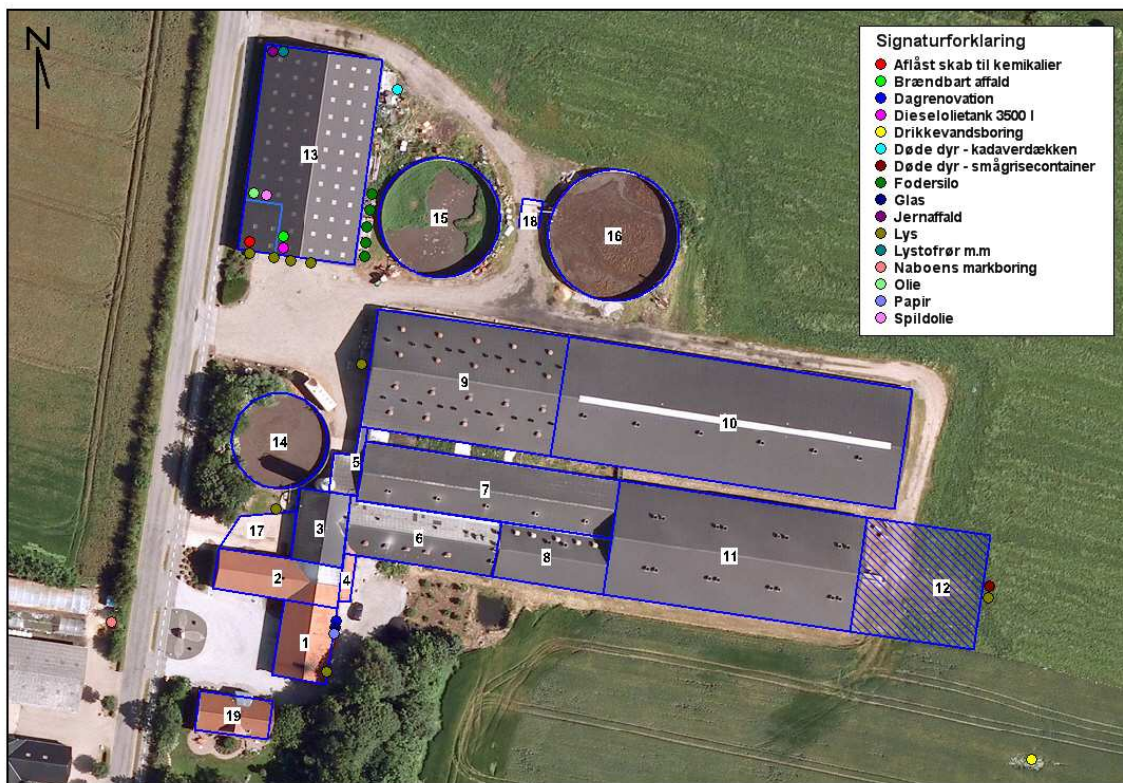
Staldsystemerne er nærmere vurderet i afsnittet om Bedst Tilgængelige Teknik (BAT).

På ejendommen vil der efter udvidelsen være følgende bygninger, som angivet i tabel 3.

Nr.	Anvendelse	Areal / rumfang	Staldsystem
1	Forrum/garage m.m.	225 m ²	
2	Drægtighedsstald	267 m ²	Løsgående søer, delvis spaltegulv.
3	Lade	154 m ²	
4	Mellemgang	35 m ²	
5	Korngrav	110 m ²	Tages ud af drift
6	Farestald	460 m ²	Kassestier, delvis spaltegulv.
7	Farestald	848 m ²	Kassestier, delvis spaltegulv.
8	Farestald	375 m ²	Kassestier, delvis spaltegulv.
9	Polte- og drægtighedsstald	1.275 m ²	Delvisspaltegulv, 25-49 % fast gulv. Løsgående søer, delvis spaltegulv.
10	Drægtighedsstald	1.957 m ²	Løsgående søer, delvis spaltegulv.
11	Smågrisestald	1.366 m ²	To-klima, delvis spaltegulv.
12	Ny smågrisestald	788 m ²	To-klima, delvis spaltegulv.
13	Maskinhus/foderlade	1.365 m ²	
14	Gyllebeholder	434 m ² /1.400 m ³	
15	Gyllebeholder	638 m ² /2.500 m ³	
16	Gyllebeholder	1.075 m ² /4.500 m ³	
17	Vaskeplads	150 m ²	
18	Læsseplads	50 m ²	
19	Stuehus	145 m ²	

Tabel 3: Bygningsforklaring

Driftsbygningernes placering fremgår af kort 2.

Kort 2: Situationsplan

I ansøgningssystemet på husdyrgodkendelse.dk har ansøger anført hvilke ændringer der sker i dyreholdet i de enkelte stalde og hvilke ændringer der sker i staldsystemer. Ændringerne fremgår af tabel 4. Ammekøerne med opdræt er udegående hele året og er derfor ikke med i tabel 4.

Staldafsnit	Dyreart	Antal		Staldsystem	
		Nudrift	Ansøgt	Nudrift	Ansøgt
Farestald (eksisterende, bygning 2)	Slagtesvin (30 - 102 kg)	245	0	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv. (70 stipladser)	-
Farestald (eksisterende, bygning 6, 7 og 8)	Årssø, farestald	950	1.100	Kassestier, delvis spaltegulv (239 stipladser)	Kassestier, delvis spaltegulv (264 stipladser)
Fare- og poltestald (eksisterende, bygning 9)	Slagtesvin (30 - 102 kg)	2.205	0	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv.	-
	Slagtesvin (32 - 60 kg)	0	605	-	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv. (70 stipladser)
	Slagtesvin (32 - 107 kg)	0	652	-	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv. (167 stipladser)
Drægtighedsstald (eksisterende, bygning 10)	Årssø, Løbe- og drægtighedsstald	950	1.100	Løsgående, delvis spaltegulv (713 stipladser)	Løsgående, delvis spaltegulv (831 stipladser)
Smågrisestald (eksisterende, bygning 11)	Smågrise (7,2 - 30 kg)	20.500	0	To-klimastald, delvis spaltegulv	-
	Smågrise (7,2 - 32 kg)	0	24.000	-	To-klimastald, delvis spaltegulv (3.428 stipladser)
Smågrisestald (NY, bygning 12)	Smågrise (7,2 - 32 kg)	0	11.200	-	To-klimastald, delvis spaltegulv (1.600 stipladser)

Tabel 4: Oversigt over staldsystemer og dyrehold i de enkelte stalde.

Foder

Der anvendes hjemmeblandet foder til alle dyregrupper. Dvs. at kornet males og blandes med færdigkøbt tilskudsfoder. Foderanlægget er et vådfodringsanlæg, som er placeret i foderladen/maskinhus (bygning 13). Herfra sendes det over i fordelertanke i eksisterende foderlade (bygning 3), hvorfra det sendes ind i stalderne. Foderet opbevares i indendørs siloer, i foderladen (bygning 13), samt i udendørs siloer ved siden af foderladen (bygning 13, jf. figur 2).

Til søerne i drægtighedsstalden er råprotein indholdet pr. foderenhed angivet til 133,0 g, hvilket er lavere end normtallet på 142,8 g råprotein/FE. Reduktionen sker for at reducere ammoniakpåvirkningen af omgivelserne.

Til smågrisene er FE/kg tilvækst angivet 1,83 FE, hvilket er lavere end normtallet på 2,03 FE/kg tilvækst. Reduktionen sker for at reducere ammoniakpåvirkningen af omgivelserne. Der stilles vilkår til dette.

Kommunen vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne. Der stilles vilkår om, at foderopbevaringen skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Gødningsproduktion

Gødningsproduktionen er oplyst i ansøgningen og fremgår af tabel 5.

Opbevaringsanlæg	
Gyllebeholder, fra år 1982	1.400 m ³
Gyllebeholder, fra år 1990	2.500 m ³
Gyllebeholder, fra år 2001	4.500 m ³
Eksisterende gyllekanaler	1.045 m ³
Nye gyllekanaler	115 m ³
I alt	9.560 m³
Gødningsproduktion	
Gylle	12.352 m ³
Afløb fra vaskeplads	105 m ³
Vaskevand fra vaskeplads	40 m ³
I alt	12.497 m³

Tabel 5: Opbevaringskapacitet. Gødningsproduktionen er beregnet ud fra, at dyrene er på stald hele året.

Mængden af flydende husdyrgødning er inklusiv drikkevandsspild og andet spildevand der ledes til gyllebeholderen. Den årlige mængde, der skal opbevares i gyllebeholderne svarer således til ca. 12.497 m³, hvorfor der er en opbevaringskapacitet på 9,2 måneder (9.560 m³/12.497 m³ x 12 mdr.). Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om 9 måneders opbevaring er derfor opfyldt.

Der stilles vilkår om, at husdyrbruget kan dokumentere, at kapaciteten af gødningsopbevaringsanlæg til enhver tid opfylder husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser.

Udbringningsarealer

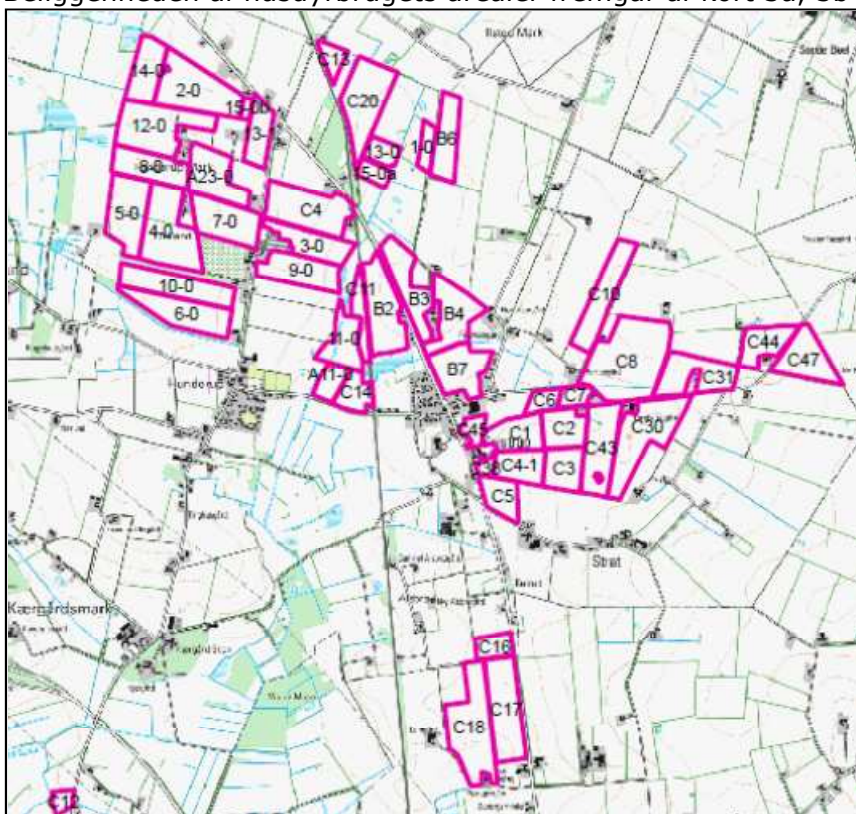
Ejendommen råder over i alt 124,01 ha udbringningsareal. Heraf er 115,26 ha ejet og 8,75 ha forpagtet. Der er indgået aftaler om levering af husdyrgødning – i alt 189,6 DE. Heraf leveres 53,0 DE til Holsted-Brørup Biogas, 58,2 DE til Ribevej 65, 6740 Bramming, 45,5 DE til Ribevej 75, 6740 Bramming, og 33,0 DE til Jedstedvej 17, 6771 Gredstedbro.

Der er indsendt dokumentation fra Holsted-Brørup Biogas om at ansøger et tilmeldt, og der stilles vilkår om afsætning af 53,0 DE. Hvis dette ikke bliver aktuelt kan der søges om tillæg til anvendelse af nye arealer.

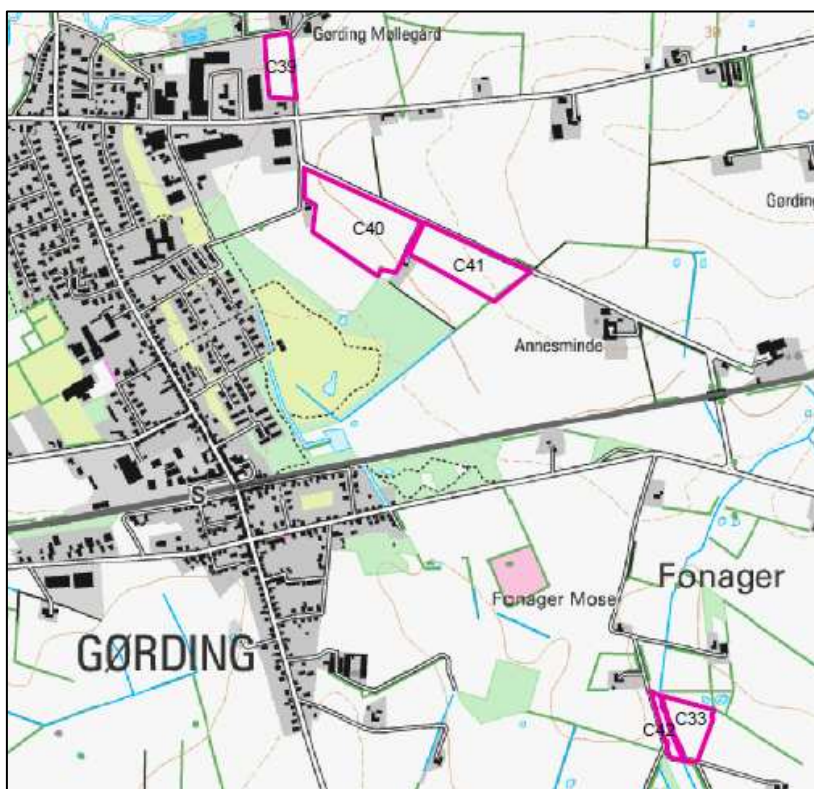
Alle aftalearealer er omfattet af særskilt miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelseslovens § 16, på nær Ribevej 65, der udelukkede har robuste arealer der drives økologisk. Der stilles vilkår til afsætning til denne økologiske bedrift.

Ca. 99 % af alle ejede og forpagtede arealer ligger samlet inden for en radius af 1,4 km fra anlægget.

Beliggenheden af husdyrbrugets arealer fremgår af kort 3a, 3b og 3c.

Kort 3a: Udbringningsarealer - Jedstedvej 17 er navngivet med A, Ribevej 65 er navngivet med B, Ribevej 75 er navngivet med C og Kjærgårdsvejs egne og forpagtede arealer er navngivet uden bogstav

Kort 3b: Udbringningsarealer - Jedstedvej 17 er navngivet med A, Ribevej 65 er navngivet med B, Ribevej 75 er navngivet med C og Kjærgårdsvejs egne og forpagtede arealer er navngivet uden bogstav

Forbrug	Nudrift	Ansøgt
El	561.320 kWh	673.580 kWh
Dieselolie	13.800 liter	13.800 liter
Kul	56.840 kg	68.200 kg
Vand	9.330 m ³	11.374 m ³

Tabel 7: Energi- og vandforbrug

Stigningen i elforbruget skyldes især, at husdyrholdet udvides og dermed øges forbruget af el. Elforbruget er knyttet til mere varme, ventilation, lys, foderfremstilling m.m.

Der er stor fokus på energiomkostningerne, og i den forbindelse er der lavet en energispareplan der viser, at en renovering/udskiftning af mølletiet og foderanlægget kan give store energibesparelser. Som beskrevet under "driftsbygninger" flyttes og forbedres foderanlægget og mølletiet.

Energiforbruget søges minimeret ved, bl.a. at anvende lavenergipærer i varmelamper, at der sker hyppigt eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet, og at have fokus på at lys i staldene kun er tændte i det tidsrum der arbejdes i staldene, m.m. Elforbruget registreres en gang månedlig.

Forbruget af dieselolie til markdriften vil være uændret pga. uændret markdrift.

På ejendommen opvarmes stalde og stuehus med et fastbrændsels fyr, hvori der fyres med kul. Fyret er tidligere godkendt på ejendommen. Stigningen i forbruget af kul skyldes et større behov for opvarmning af klimastalde og farestalde.

Vandforbruget efter udvidelsen fordeler sig med 9.519 m³ drikkevand til svineproduktionen, 863 m³ til drikkevandsspild, 40 m³ vand til vask af maskiner og 992 m³ vand til vask af stalde. Der er drikkeventiler over krybbe eller drikkekopper i alle staldanlæg. Der bliver forbrugt mindre vand end ved drikkenipler direkte over spalter. Defekte dele udskiftes og der sker en kvartalvis registrering af vandforbruget.

Der er redegjort nærmere for vand- og energiforbruget i afsnittet vedr. "bedst tilgængelige teknologi" (BAT).

Råvarer og hjælpestoffer

Dieselolie opbevares i en 3.600 liter dieselolietank fra 2007 placeret i maskinhus (jf. kort 2, bygning 14).

Kemikalier opbevares i aflåst rum i maskinhuset (jf. kort 2, bygning 14). Der opbevares max. 1.000 liter ad gangen. Desinfektionsmidler opbevares i forrummet (bygning 1). Der opbevares max. 100 liter ad gangen.

I senere afsnit om driftsforstyrrelser og uheld er der taget stilling til risici i forbindelse med opbevaring og håndtering af olier og kemikalier.

Affald

Affald fra husdyrbrug kan typisk inddeles i følgende affaldsfraktioner

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (Pap, papir, jern og metal, tomme olietromler og tanke, tomme plasticsække, paller, malet og lakeret træ).

- Farligt affald (lysstofrør og sparepære, spraydåser, pesticidrester, oliefiltre, batterier).
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler og medicinrester).
- Døde dyr.
- Forbrændingseget affald (halmballesnor, papirsække, tomme medicinglas, gamle frønnede bildæk).
- Deponeringseget affald (asbestholdige byggemateriale).

Dagrenovation opbevares ved indgangen til forrummet (bygning 1, jf. kort 2).
Afhentes hver 14. dag af den kommunale ordning.

Forbrændingseget affald, herunder bla. pap, papir og plastik fra produktionen, opbevares i 5 m³ container, som afhentes tre gange om året af renovationsfirmaet Marius Pedersen.

Ikke-forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke-forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald, bortskaffes det til enten Deponiselskabet Bobøl I/S eller Måde deponeringsanlæg. Evt. jernaffald, bortskaffes til skrothandler.

Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge. Skarpe og spidse genstande afleveres enten til dyrlæge eller på den kommunale genbrugsplads.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser opbevares i maskinhuset. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Spildolie opbevares i tønder der er placeret på en rist, hvor der er mulighed for opsamling af eventuelt spild. Bortskaffes via Gunnar Lund Olieservice A/S.

Kemikalie-/pesticidaffald. Normalt er der ikke kemikalie- eller pesticidaffald på ejendommen, da nødvendige rengøringsmidler og pesticider bruges op i ejendommens drift.
Hvis reglerne ændres, så et kemikalie eller et pesticid, der tidligere har været benyttet på ejendommen bliver ulovligt at bruge, så bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til kommunal modtage station.

Døde dyr opbevares efter gældende regler og bortskaffes til DAKA. Døde søer og slagtesvin/polte opbevares under kadaverdækken, døde smågrise opbevares i kølecontainer. Placeringen af døde dyr er angivet på situationsplan (kort 2).

Der stilles vilkår om, at husdyrbrugets affald bortskaffes i henhold til Esbjerg Kommunes gældende regulativer og forskrifter og at opbevaring og håndtering på husdyrbruget foregår miljømæssigt forsvarligt.

Spildevand

Sanitært spildevand fra driftsbygninger ledes til offentligt kloaksystem.

Alt processpildevand fra driftsbygningerne ledes til gylletank. Det omfatter ca. 40 m³ vand fra vask af maskiner, 105 m³ overfladevand fra vaskeplads, og 1.855 m³ drikkevandsspild og vand fra rengøring af stalde.

Tagvand ledes til via dræn til forsinkelsesbassin, og derfra videre til Hunderup Bæk, jf. kort 2b.

Mængden af tagvand vil blive forøget med det ansøgte projekt. Den øgede belastning af eksisterende forsinkelsesbassin og udledning til vandløbet kræver særskilt sagsbehandling hos Esbjerg Kommune.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj, mm.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af hvor mange dyr der er på ejendommen og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener med fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

Derudover påvirkes også den omgivende natur og vandmiljø af husdyrproduktion - disse forhold behandles nedenfor i afsnittet om projektets påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår de naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

Overpumpning af gylle fra stald til gyllebeholder foregår ca. en gang om ugen. Omrøring i gyllebeholdere foretages før udbringning på markerne, primært om foråret.

Gyllen nedfældes eller udbringes med slæbeslanger. Som hovedregel nedfældes gylle på sortjord, og slangeudlægges i vintersæd.

En mindre del af mark nr. 10-0 ligger nærmere end 200 m fra byzoneområde ved Hunderup By. Udbringningen af husdyrgødning på dette areal er reguleret af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om, at gødning ikke må udbringes lørdag, søndag og helligdage på arealer der ligger nærmere end 200 m fra byzoneområde.

Der forventes ikke uacceptable lugtgener i forbindelse med udbringningen og det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav, til udbringningsmetode eller tidspunkt.

Alle stalde er mekanisk ventilerede.

Lugtgener fra stalden vurderes på grundlag af beregninger i det digitale ansøgningsskema version 01-2009-A.

Det digitale ansøgningsskema beregner en geneafstand for lugt. Geneafstanden beskriver den afstand der minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, for at lugten ikke betegnes som generende (genekriteriet). Genekriteriet fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt. Eksempelvis vil beboere i landområder med tilknytning til landbrugserhverv oftest have en højere tolerancetærskel end beboere i byområder. Genekriteriet gælder ikke for beboelsesejendomme med landbrugspligt.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr samt geografisk placering (vindforhold). I det digitale ansøgningsskema foretages automatisk en korrektion for vindretning og påvirkning fra andre husdyrbrug i det omfang det er relevant. I forbindelse på udvidelsen på Kjærgårdsvej 3, 6740 Bramming, er geneafstanden korrigeret for placering 300-60 grader.

Resultatet af lugtberegningerne fremgår af tabel 8.

Områdetype	Beregningsmodel	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand nudrift	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriteriet overholdt?
Byzone	Ny	653,67 m	620,98	537,74 m	664,43 m	Genekriteriet overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	473,36 m	-	-	-	Genekriteriet er overholdt. Ingen nabobeboelser/byzoner indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	FMK	195,70 m	178,08 m	176,56 m	210,15 m	Genekriteriet er overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Tabel 8: Lugt. Geneafstanden er korrigeret for placering 300-60 grader. * Den reelle afstand til samlet bebyggelse.

I forbindelse med udvidelsen på Kjærgårdsvej 3 skal genekriteriet overholdes i forhold til nærmeste bolig uden landbrugspligt, som er Kjærgårdsvej 16.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. På Kjærgårdvej 3 er der flere staldafsnit, der hver bidrager med en lugtemission. I ansøgningssystemets beregningsmodel er den korrigerede geneafstand til eksempelvis nabobeboelse (Kjærgårdvej 16) beregnet til 176,56 m, hvilket ikke umiddelbart kan sammenlignes med den faktiske afstand til ejendommen. Da der er flere staldafsnit med en vis indbyrdes afstand, er der foretaget en beregning, som viser, at den vægtede gennemsnitsafstand fra disse er 210,15 m. Da den vægtede gennemsnitsafstand er større end geneafstanden til nærmeste beboelse, er genekriteriet for lugt overholdt. Nærmeste byzone og samlet bebyggelse er ligeledes overholdt.

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Det vurderes, at staldanlæggene ikke vil medføre lugtgener for naboer. Der stilles vilkår om, at husdyrbrugets drift ikke må give anledning til væsentlige lugtgener.

Støj og transport

De væsentligste støjkloder på et husdyrbrug er pumper, staldventilation, støj fra transportere, mv.

Al ventilation er mekanisk, der kører året rundt. Der anvendes nye og tidssvarende støjsvage ventilatorer.

Overpumpning af gylle til gyllebeholder sker en gang ugentlig med en varighed af ca. ½ - 1 time. Oprøring af gylletankene sker forud for udkørsel på marken primært om foråret.

Foderleverancer øges fra 364 til 416 pr. år. Leverancer af foder foregår af kort varighed. Ca. 60-65 % af foderleverancerne er med korn og foregår i høstperioden. I den forbindelse vil der forekomme støj i forbindelse med indblæsning af korn i de udendørssiloer.

Støjbelastningen fra transporter vurderes ud fra antallet af til- og frakørsler før og efter udvidelsen. Tabel 9 indeholder en oversigt over transporttyper og antal i den nuværende, såvel som i den planlagte drift. En transport = en til- og frakørsel.

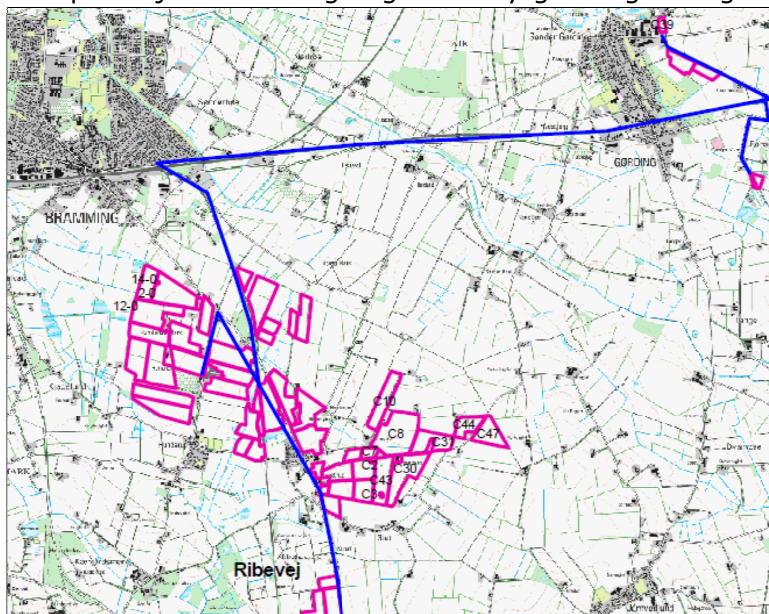
Transporttype	Nudrift	Ansøgt
Kørsel med gyllevogn	324	510
Kørsel med gyllelastbil	97	55
Dieselolie	4	4
Kul	5	6
Levende dyr	52	52
Døde dyr	104	104
Indlevering af indkøbt foder	156	156
Indlevering af korn/eget foder	208	260
Afhentning af affald	30	30
Fragt	12	12
I alt	992	1.189

Tabel 9: Oversigt over transporter til og fra Kjærgårdsvej 3.

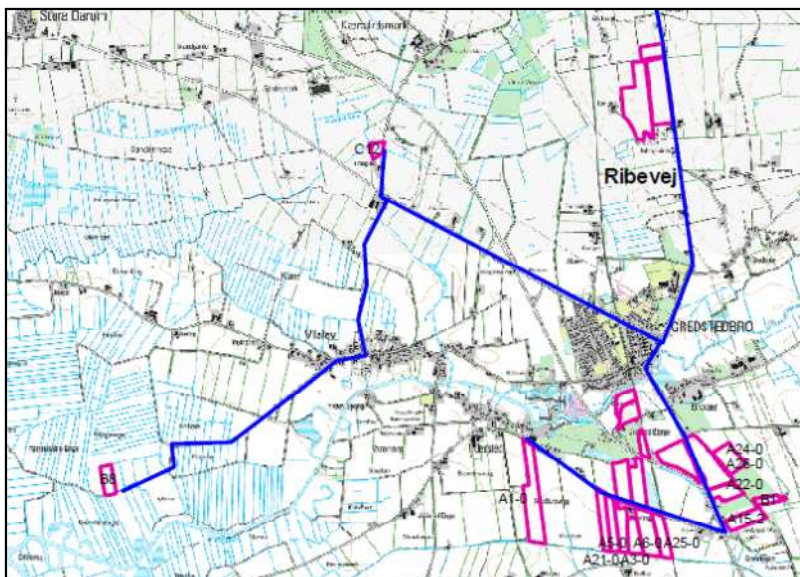
Samlet set stiger antallet af til- og frakørsler fra ca. 992 til ca. 1.189 dvs. en stigning på 197 transporter (20 %). Stigningen skyldes primært en større husdyrgødningsproduktion og et større foderbehov. Interne transporter, for eksempel i forbindelse med fodring, er ikke inkluderet i ovennævnte oversigt.

Transporter foregår normalt i dagtimer på hverdage. I højsæson for udbringning af husdyrgødning kan det være nødvendigt med transporter i weekenden eller uden for normal arbejdstid. Der køres ikke gylle gennem byområder i weekender. Foderleverancer og andre transporter medfører kun kortvarig støj. De fleste af transporterne foregår i dagtimerne. Levering af grise til slagteriet kan forekomme på alle tider af døgnet.

Transportveje for udbringning af husdyrgødning er angivet på kort nr. 4a og 4b.

Kort 4a: Transportveje for udbringning af husdyrgødning med traktor og gyllevogn.

Kort 4b: Transportveje for udbringning af husdyrgødning med traktor og gyllevogn.

Kort 4a og 4b illustrerer transportveje med traktor og gyllevogn. Alle øvrige transporter med husdyrgødning foregår med lastbil.

Størstedelen af husdyrgødningen vil blive transporteret ad Kjærgårdsvej og Ribevej til udbringningsarealerne nord, syd og vest for Sejstrup, beliggende ved hhv. Kjærgårdsvej, Puggårdsvej og Ribevej. De øvrige udbringningsarealer ligger mere end 6 km fra Kjærgårdsvej 3, hertil foregår al gylletransport med lastbil. Arealerne udgør ca. 102,7 ha og gyllemængden der skal transporteres til disse marker svarer til ca. 55 læs.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier fastsættes som vilkår i miljøgodkendelsen.

For at sikre mulighed for indgreb stilles vilkår om, at Esbjerg Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning.

Støv, fluer og skadedyr

Støvgener kan opstå ved håndtering af foder og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget. Al foderhåndtering foregår indendørs, og indfaldsvejene til ejendommen er asfalterede.

For at bekæmpe skadedyr, som kan være til gene for naboer og for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørsarealerne samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og renholdt.

Der anvendes Neporex som drysses i gyllen til bekæmpelse af fluer. Ved mistanke om forekomst af rotter sker der anmeldelse til kommunen. Rottebekæmpelse foretages af den kommunale rottebekæmpelse.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrbekæmpelse er tilfredsstillende. Der stilles vilkår om, at fluer bekæmpes i overensstemmelse, med retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium. Ligeledes stilles der vilkår om opbevaring af foder, så der ikke er risiko for tilhold af skadedyr.

Lys

Der er orienteringslys i staldene hele natten. I løbeafdelingen vil der være lys 16 timer i døgnet af hensyn til optimal reproduktion/brunst. I øvrige stalde tændes lyset ved fodring, med en varighed på ca. 1 time. Derudover tændes der lys udendørs ved læsserampe, når der skal leveres grise til slagteri eller slagtesvineproducent.

Det vurderes at husdyrbruget ikke vil medføre lysgener for naboer, idet at der mellem staldene og nabobeboelser er læhegn.

Driftsforstyrrelser og uheld

Mulige uheld kan være udslip af gylle fra gylletanken, spild af olie- og kemikalier, brand på ejendommen og utilsigtet pumpning af gylle.

Der er ingen pumper på gylletankene. Gyllepumpning i forbindelse med gylle udkørsel foregår med traktorpumpe. Traktorer henstår ikke med tilkoblet pumpe og med nøgler, når de ikke er i brug. Gyllepumpning i forbindelse med udslusning fra stald til gylletank, sker vha. el-pumpe. Pumpning af gylle, både fra staldanlæg og ved udbringning sker under opsyn.

Der er alarm på ventilationssystem, samt strømmåler. Der udarbejdes en beredskabsplan på ejendommen.

Hvert 10. år kontrolleres gyllebeholderne af en autoriseret kontrollant. Minimum én gang årligt kontrolleres gyllebeholderne visuelt for eventuelle kabelbrud, skader på kabelbeskyttelse, revner og utætheder i elementer. Ved skade eller tegn på skade, kontaktes leverandør af gylletanke for udbedring af skade.

Opbevaring af olie- og kemikalier er beskrevet i afsnittet om råvarer og hjælpestoffer. Der stilles vilkår til håndtering og opbevaring af olier og kemikalier og affald herfra, samt til tankning på tæt bund.

Esbjerg Kommune finder, at der på et husdyrbrug af denne størrelse, bør forefindes en beredskabsplan, som sikrer, at der i forbindelse med uheld kan ske hurtig og målrettet indsats til begrænsning af forurening af det eksterne miljø. Der stilles derfor vilkår om, at virksomheden skal udarbejde en beredskabsplan, samt at der herefter til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommene, som skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Landskab og kulturmiljø

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009) fremgår det, at det påhviler kommunen at varetage de landskabelige værdier, herunder at stille krav om placering og udformning af ny bebyggelse.

Projekt

Udvidelse af staldanlæg med 788 m²

Bindinger

konfliktsøgning
Udør overlapsanalyse med temaspesifikke bufferzoner.

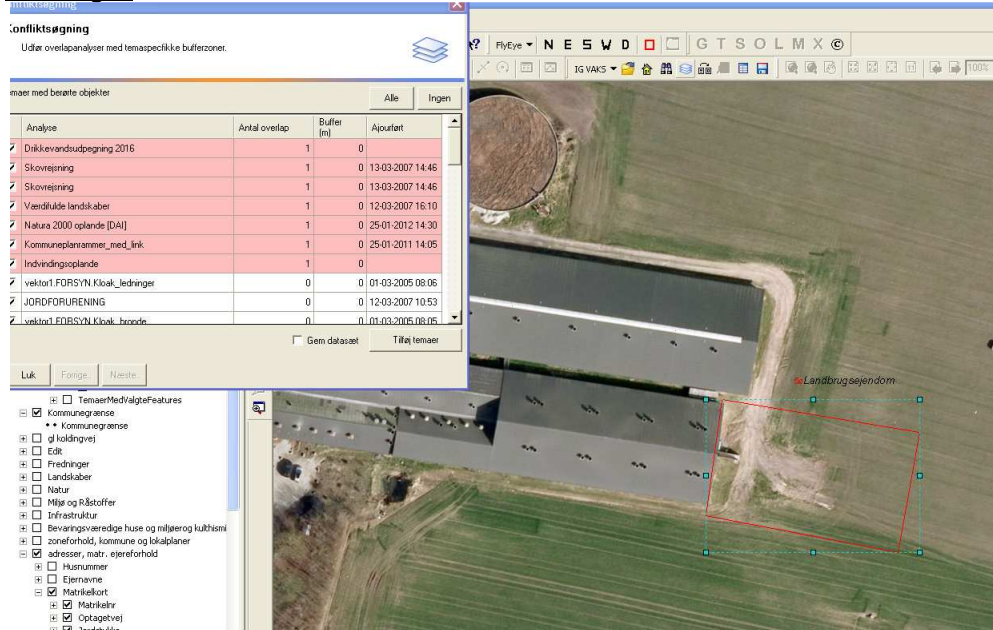
mær med berørte objekter: Alle Ingen

Analyse	Antal overlap	Buffer (m)	Ajoutdatt
✓ Drikkevandsudpegning 2016	1	0	
✓ Skovvejring	1	0	13-03-2007 14.46
✓ Skovvejring	1	0	13-03-2007 14.46
✓ Vædskude landskaber	1	0	12-03-2007 16.10
✓ Natura 2000 oplande [DAI]	1	0	25-01-2012 14.30
✓ Kommuneplannummer_med_link	1	0	25-01-2011 14.05
✓ Indvindingsplaner	1	0	
✓ vektor1.FORSYN.Kloak_ledninger	0	0	01-03-2005 08.06
✓ JORDFURENING	0	0	12-03-2007 10.53
✓ vektor1.FORSYN.Kloak_brooide	0	0	01-03-2005 08.05

Gem data sæt Tilføj temær

Luk Forrige Næste

- TemærMedValgteFeatures
- Kommuneegrænse
 - Kommuneegrænse
 - g/koldingsvej
- Edk
- Fredninger
- Landskaber
- Natur
- Miljø og Råstoffer
- Infrastruktur
- Bevaringsværdige huse og miljøerog kultursi
- zoneforhold, kommune og lokalplaner
- adresser, matr., ejerforhold
- Husnummer
- Ejernavne
- Matrikelkort
- Matrikelnr
- Optagetvej
- Jordstykke

Topografi

Det ansøgte er beliggende i kote 17 på den sydvestlige del af Holsted Bakkeø. Landskabet er generelt beliggende i kote 13-20 i det ansøgtes umiddelbare nærhed. Mod øst stiger landskabet til kote 30, mens det mod vest er forholdsvis jævnt faldende mod kysten. Umiddelbart SØ for ejendommen strækker en større erosionsdal sig op gennem landskabet. Der kan her opleves et fald i terræn på 5 meter umiddelbart øst for ejendommen. Erosionsdalen er 600 meter bred ved ejendommen.

Bevoksning

Området er generelt godt bevokset med levende hegn i god vækst. Til trods for de store markstørrelser er der rigeligt med levende hegn til at skærme for udvidelsen af landbruget der svært lader sig ane i terræn. Nedenstående billede er taget fra den Nærliggende jernbanebro.

Bebyggelse

Bebyggelsesstrukturen er i høj grad knyttet til de mindre landsbyer i området samt de større veje hvor gårdanlæggene er beliggende forholdsvis tæt. Det ansøgte er

den største gård i området. Der er henholdsvis 800 meter til Hunderup samt 1200 meter til Sejstrup begge beliggende mod syd.

Infrastruktur

Det ansøgte er beliggende mellem tre veje der danner en langstrakt trekant samt en mellemliggende jernbane. Idet beplantningen er rigelige i området anes det ansøgte svært herfra.

Kulturforhold

Der er ikke nogle særlige kulturmæssige interesser i det ansøgtes umiddelbare nærhed.

Sårbarhed

Landskabet er sårbart overfor rydning af beplantning og større landbrugsbyggeri placeret på kanten af bakkeøens skrånninger.

Konklusion

Det vurderes at der ikke er nogle væsentlige landskabelige interesser der tilsidesættes ved etablering af tilbygningen til ejendommens bygningsmasse idet gårdanlægget er placeret væk fra bakkeøens skrånninger samt det forhold at beplantningen i området er rigelig og i god vækst.

Der skal derfor ikke stilles særlige krav til byggeriet i dette tilfælde.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold.

I bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse, mv. af husdyrbrug (bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009) er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, fosfor og nitrat i forhold til overfladevand, såvel som i forhold til grundvand, samt for lugt (vurderet ovenfor).

Disse beskyttelsesniveauer skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige virkninger på miljøet ved godkendelser efter §§ 10, 11, 12 og 16 i lov om miljøgodkendelse, mv. af husdyrbrug.

Af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen for hver ansøgning skal foretage en konkret vurdering, samt at der på den baggrund i særlige tilfælde kan stilles vilkår, der rækker udover det i bekendtgørelsen fastsatte beskyttelsesniveau. Det vil være tilfældet, hvis der er naturområder, som kommunen vurderer ikke beskyttes tilstrækkeligt af det fastlagte beskyttelsesniveau.

Ligeledes påhviler det kommunen at vurdere konkret, om en ansøgt aktivitet vil være i overensstemmelse med Habitatdirektivforpligtelserne. Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter³, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Desuden skal der ske en vurdering af om det ansøgte projekt kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV eller ødelægge de plantearter der er optaget i Habitatdirektivets bilag IV.

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (§ 7 og § 11).

Ammoniakpåvirkning af naturområder

Som en følge af beskyttelsesniveauet for ammoniak gælder et generelt reduktionskrav for godkendelsespligtige husdyrbrug. Det indebærer, at der i forbindelse med alle miljøgodkendelser er fastsat et generelt standardkrav til reduktion af ammoniakemissionen fra stald og lager på 25 %. Kravet gælder for den del af et husdyrbrug, der udvides, samt for stalde der renoveres. Ved nyetableringer gælder kravet hele det nyetablerede anlæg.

Da der er søgt om udvidelse i 2010 gælder kravet om 25 % reduktion. Det ansøgte projekt opfylder kravet om 25 % ammoniakreduktion. Kravet er i det ansøgte projekt opfyldt ved fodringstilpasninger, se afsnit om foder, og ved valg af følgende staldsystemer: sostalde med delvist spaltegulv, to-klimastalde til smågrise, og slagtesvinestalde med delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv.

Ammoniakemissionen er faldende på gulvtyper med faldende andel spalter i forhold til fast gulv, og alle de anvendte svinestaldtyper er forsynet med spaltegulv og en vis andel, med fast gulv. Tabet i procent af kvælstofindhold i husdyrgødningen (ab dyr) anslås til 16 pct. på fuldspalter, 14 pct. på drænet gulv, 11 pct. på delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv) og 8 pct. på delvist spaltegulv (50-75 % fast gulv).

Ammekvæget er udegående hele året, og er ubetydelig i forhold til det samlede dyrehold. Der stilles derfor ikke vilkår hertil i relation til BAT.

Samlet stiger ammoniakfordampningen fra 6.009 kg N/år til 6.195 kg N/år. De anførte tilpasninger med hensyn til anlægget og fodring medfører, at ammoniakfordampningen fra stald og lagre reduceres med 536 kg N mere, end hvad der er krævet for at opfylde ammoniakreduktionskravet på 25 %.

For etableringer, udvidelser eller ændringer af husdyrbrug over 75 DE gælder, at i en afstand op til 300 m (Bufferzone I) fra de naturområder, der er omfattet af lovens § 7, må ammoniakemissionen fra stald og lager ikke øges.

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udslip af luftbårent kvælstof (ammoniakfordampning). Ingen af disse anlæg på Kjærgårdsvej 3 er placeret nærmere end 300 m fra de særlige naturområder der er omfattet af lovens § 7. Der er ca. 4,9 km fra ejendommen til det nærmeste naturområde omfattet af husdyrlovens § 7.

Fra ejendommen Hunderup Nørgård sker der påvirkning af omgivende naturområder gennem emission af ammoniak fra anlægget og gennem tab af næringsstoffer fra udbringningsarealerne. De følgende afsnit belyser konsekvenserne af næringsstofpåvirkningen for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter.

Ud fra nedenstående redegørelse vedrørende ammoniakpåvirkning fra anlæg og påvirkning fra markbidrag vurderer Esbjerg Kommune samlet set, at tilladelsen med de stillede vilkår ikke vil medføre væsentlige negative konsekvenser for omkringliggende Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpegede for at beskytte. Ligeledes vurderes tilladelsen med de stillede vilkår ikke at medføre væsentlige tilstandsændringer af § 3-beskyttede naturtyper eller væsentlige påvirkninger af yngle- og rasteområder for de strengt beskyttede bilag IV-arter.

Vurderingen forudsætter, at følgende vilkår efterleves:

- 10 m bred dyrknings- og gødskningsfri bræmme om området med DB-ident. 200090150 (en eng med vandhuller) på udbringningsarealerne 14-0 og 2-0.
- 10 m bred dyrknings- og gødskningsfri bræmme om området med DB-ident. 200088178 (eng eller mose med vandhul) på udbringningsarealerne 13-0 og 15-0a.
- 5 m bred dyrknings- og gødskningsfri bræmme om området med DB-ident. 200088177 (en eng med vandhuller) på udbringningsarealet 13-0.

Naturvurderingen omfatter ejede og forpagtede udbringningsarealer.

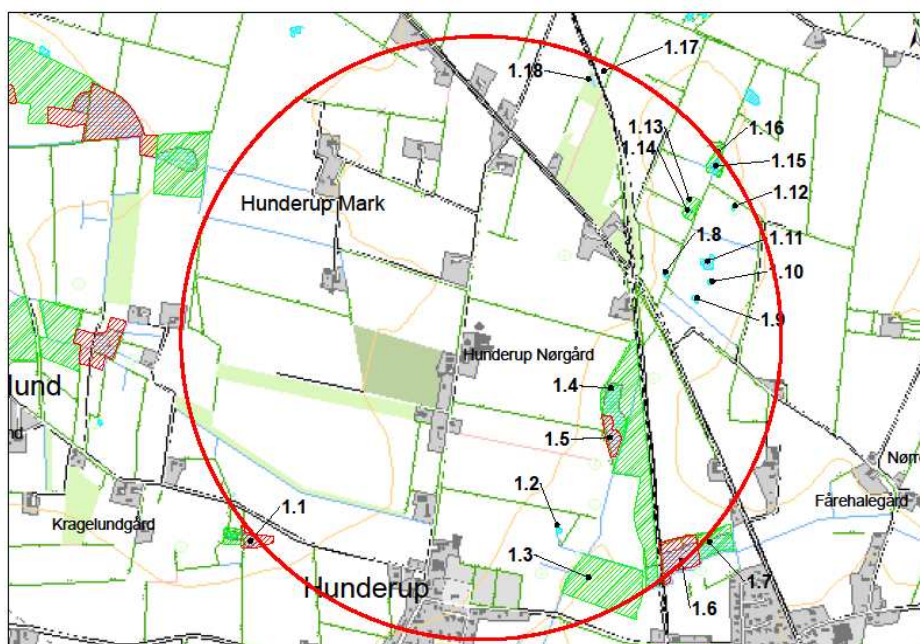
Ammoniakpåvirkning af § 3-naturområder indenfor 1000 meter fra anlæg

Ud fra den beregnede deposition på arealer op til 1000 m væk, er det vurderet, at depositionen på naturområder længere væk end 1000 m vil være meget lille og derfor som hovedregel ikke vil kunne medføre væsentlig påvirkning. Kun undtagelsesvist og ved meget store husdyrbrug vil det være nødvendigt at stille vilkår for beskyttelse af arealer beliggende længere væk end 1000 m fra anlægget, hvilket ikke vurderes at være nødvendigt i nærværende sag.

Esbjerg Kommune noterer endvidere, at der i den konkrete sag ikke ligger naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 indenfor 1000 meter fra anlægget. Der ligger en række § 7-beskyttede overdrev ca. 5 km Nordøst for anlægget, som ikke modtager nogen beregnelig merbelastning. Beskyttelsesniveauet i forhold til § 7-områderne er derfor overholdt.

Baggrundsbelastningen med atmosfærisk kvælstof er på gennemsnitligt 16 kg N/ha/år i Esbjerg Kommune. Der kan dog være væsentlige lokale variationer.

Alle naturområder inden for 1000 m fra anlægget er blevet nummereret med et tal, som refererer til punkterne angivet på oversigtskortet nr. 5.

Kort 5: Oversigt over naturpunkterne 1.1 – 1.18 indenfor 1000 m fra stald og lager

I tabellen ses en oversigt over naturpunkterne med angivelse af mer- og totaldeposition samt afstand til anlæg. Det bemærkes, at hvert punkt kan henvise til flere nærliggende naturområder med andre naturtyper end de angivne i tabellen.

Punkt, type, DB-ident.	Merbelastning (Kg N/ha/år)	Total Belastning (Kg N/ha/år)	Afstand fra anlæg (m)
1.1 Mose, 200089032	0,0	0,3	900 m
1.2 Sø, 200090184	0,0	0,4	580 m
1.3 Eng, 200088187	0,0	0,3	690 m
1.4 Eng, 200088183	0,2	3,0	290 m
1.5 Mose, 200089031	0,2	3,0	330 m
1.6 Mose, 200089033	0,0	0,2	770 m
1.7 Eng, 200088186	0,0	0,2	830 m
1.8 Sø, 200090167	0,1	1,6	510 m
1.9 Sø, 200090170	0,1	1,4	570 m
1.10 Sø, 200090169	0,1	1,1	630 m
1.11 Sø, 200090165	0,1	1,0	640 m
1.12 Sø, 200090161	0,0	0,7	810 m
1.13 Eng, 200088178	0,1	1,0	670 m
1.14 Sø, 200090162	0,1	0,9	690 m
1.15 Sø, 200090159	0,0	0,6	840 m
1.16 Eng, 200088177	0,0	0,7	820 m
1.17 Sø, 518076	0,0	0,4	900 m
1.18 Sø, ikke reg.	ca. 0,0	ca. 0,4	880 m

Kort 10: Mer- og totalbelastninger til naturområderne

Der er grundige, skønt lidt ældre, besigtigelsesdata fra de vigtigste steder. Merbelastningen er alle steder lav, og kun i enkelte tilfælde er der allerede en høj totalbelastning.

Naturpunkt 1.1 er de østligste dele af et lille mose- og engområde længst mod Sydvest på kanten af 1000 m-radien. Der synes ikke at være nogen helt karakteristisk naturtype udviklet her; Ribe Amt kalder ved besigtigelsen i 2000 området "fint varieret lysesivkær", selv om der findes arter fra flere fattigkærstyper (som almindelig star og smalbladet kæruld) på stedet. Den østlige del meldes tilgroet i rørskov. Totalbelastningen fra stald og lager er lav (0,3 kg N/ha/år), og der sker ikke merbelastning fra stald og lager. Ensidig tilgroning af tagrør tyder dog på, at lokaliteten er svært næringsbelastet, primært ved markbidrag. Se videre behandling i afsnittet "Påvirkning af § 3-naturområder gennem markbidrag".

Naturpunkterne 1.4 og 1.5 ligger nær stald og lager, og er de sværest belastede områder fra stald og lager, idet de begge modtager 3 kg N/ha/år, heraf 0,2 kg som merbelastning efter godkendelsen.

Det er dog antagelig maksimalbelastningen for punkt 1.4, en større eng som Ribe Amt har besøgt i 2000, hvor den blev bedømt til at være næsten udelukkede kulturesseng, bortset fra et mindre område med lysesiv. Da der åbenbart ikke er N-

følsomme naturtyper på denne eng forventes ikke tilstandsændringer som følge af emission fra stald og lager.

Naturpunkt 1.5 er en birke- og pilemose, der som helhed nok er det naturpunkt som belastes mest fra stald og lager. Urtelaget domineres af lyse-siv og fløjlsgræs. Ribe Amt, som har besøgt området i 2000, betragter nærmest området som en tilgroet del af den større eng (foregående). Der synes ikke at være N-følsom natur i området, som amtet faktisk foreslår kratryddet, så det kan vokse ind i den ligeledes N-robuste naturtype lyse-siveng.

Naturpunkterne 1.3, 1.6 og 1.7 er enge og moser Sydøst for lager og stald, og næsten 1 km borte. Totalbelastningen er her lav (0,2-0,3 kg N/ha/år), og der sker ingen merbelastning.

Ribe Amt har undersøgt naturpunkt 1.3 omkring 2000, hvor den var en kultureng domineret af rapgræs og mose-bunke. Kulturenge er ikke en N-følsom naturtype, og det vurderes derfor at den fortsatte, lave totalbelastning vil være uden skadeseffekt på naturtypen.

Naturpunkt 1.7 er ikke besøgt, men Ribe Amt vurderer fra flyfoto af 1995, at det drejer sig om en kultureng, hvilket den også fremstår som på flyfotos 1999 - 2008. Der er altså næppe heller følsomme naturtyper her.

Naturpunkt 1.6 er undersøgt af Ribe Amt i maj 2000, hvor det vurderes, at den dominerende vegetation var lyse-siv. Vådere dele af området var dog tydeligvis overgangsfattigkær (vurderet 5-10 %, arealmæssigt) med arter som sumpkællingetand, kær-snerre, dusk-fredløs og kær-tidsel. Der var også svage elementer af ekstremfattigkær med tormentil, kragefod, alm. star og vandnavle, uden at denne naturtype regnes af Ribe Amt som arealmæssigt betydende på stedet. Overgangsfattigkær har en moderat anbefalede tålegrænse på 15 kg N/ha/år, som altså er overskredet alene ved baggrundsbelastningen, hvortil totalbelastningens 0,2 kg skal lægges. Det atmosfæriske kvælstofbidrag er dog forholdsvis lille, og det forventes ikke at kunne forårsage en tilstandsændring i sig selv. Forekomsten af bl.a. stor nælde og andre næringskrævende kulturarter indikerer dog, at der er en væsentlig randeffekt på området fra omgivende marker. Afstrømning og afgang fra nærliggende udbringningsarealer søges derfor nedbragt gennem vilkår til udbringning af gylle på arealet, som er et ikke-ejet aftaleareal. Disse vilkår fremgår af en særskilt godkendelse.

Naturpunkterne 1.8 - 1.12 og 1.17 - 1.18 er små vandhuller, som alle ligger i ekstensivt dyrkede områder mere end 500 m Nordøst for stald og lager, men ikke nødvendigvis omgivet af egentlig natur. Vandhullet 1.18 ligger dog i en lille lund. Punkt 1.11 omfatter faktisk to vandhuller, og på flyfotos ses, at der kan være flere, temporære vandhuller i området. Deres merbelastning er altid højst 0,1 kg N/ha/år, og totalbelastningen andrager 0,7 - 1,6 kg N/ha/år, i et enkelt tilfælde kun 0,4 kg N/ha/år.

Vandhullerne er ikke nærmere undersøgt. Det skal nævnes, at vandhullet v. naturpunkt 1.17 er et såkaldt projektvandhul for padde-arten løgfrø, hvilket betyder at det er anlagt med støtte fra Ribe Amt, mod at ejer overholdt visse betingelser, som skulle gøre vandhullet egnet som ynglelokalitet, blandt andet friholdelse af en ti meter bræmme fra opdyrkning. Hvorvidt løgfrø yngler i vandhullet er uvist.

Naturpunkt 1.2 er også et vandhul, men det ligger i en anden retning fra stald og lager, og modtager derfor en mindre totalbelastning end de øvrige vandhuller, selv om disse for de flestes vedkommende ligger længere borte. Der sker ingen merbelastning. Der er heller ikke noget nærmere kendskab til naturforholdene i dette vandhul.

Beregningen af ammoniakdeposition på søer/vandhuller er behæftet med usikkerhed, da ruheden af søers overflade er lav. Den reelle ammoniakdeposition vil derfor formentligt være lavere end angivet. Små vandhuller i agerlandet antages ofte at være begrænsede af fosfor, ikke af kvælstof. Der forventes derfor ikke at ske væsentlige ændringer i vandhullernes naturforhold.

Også naturpunkterne 1.13 og 1.14 er registrerede som et vandhul omgivet af en eng. Området er aldrig feltbesigtiget, men Ribe Amt bygger registreringen på et flyfoto fra 1995. Kommunens undersøgelse af senere fotos viser at området – som i øvrigt har en ganske anden form end registreringen lader ane – snarere består af en af vedplanter tilgroet grøft og et område som nærmest er en temporær sø eller periodisk sø på næsten 1.000 m², som i hvert fald siden 2004 breder sig næsten til kanten af omgivende marker. Hvorvidt området som omgiver søen er registreret som temporær sø, mose, eller eng er ikke betydende for beskyttelsen.

Naturpunkterne 1.15 og 1.16 er også registreret som et lille engområde med en sø. Reelt består det af 4 – 6 små vandhuller, som er omgivet af en eng eller et englignende område. Området er ikke nærmere kendt, men det synes at have en anden udstrækning end registreret. Den reelle udstrækning omfatter ca. en halv ha. Vandhullerne ligger alle tæt på udbringningsarealerne, ofte er der kun ca. 5 m fra disse til vandhullernes kant.

Totalbelastningen fra stald og lager til områderne 1.13 – 1.16 er moderat (indtil 1 kg N/ha/år), og der sker ikke eller næsten ikke merbelastning. Da områderne imidlertid er små og udsættes for en betydelig randpåvirkning søges denne nedbragt gennem vilkår stillet til udbringningsarealerne, se senere. Søerne ligger også i et område, hvor løgfrø forekommer.

I forbindelse med vurderingen af påvirkningen af naturområder, skal der tages hensyn til ammoniakdeposition fra andre ejendommen på over 75 dyreenheder, som ligger inden for en afstand af 1000 m fra de enkelte naturområder og samtidigt indenfor 1000 m fra ansøgers anlæg. Der ligger ingen ejendomme indenfor ovennævnte afstande.

På grundlag af ovenstående gennemgang af påvirkning for de enkelte naturpunkter samt vurderingen vedrørende kumulative effekter fra omgivende husdyrbrug, vurderes det, at der ved det ansøgte ikke vil ske væsentlig påvirkning af naturområder beliggende indenfor 1000 m fra anlægget.

Ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg

Påvirkningen af naturområder ved ammoniak mere end 1000 m fra anlægget vurderes som tidligere nævnt at være så lille, at den ikke kan forventes at have væsentlig betydning. Det nærmeste Natura 2000-område ligger ca. 4,5 km fra anlægget. Det drejer sig om habitatområde nr. 79, Sneum Å og Holsted Ådal. Området vurderes ikke at modtage hverken beregnelig mer- eller totaldeposition fra ejendommen.

Selvom belastningen er lille, påhviler det altid den godkendende myndighed at sikre at de særlige beskyttelsesinteresser der er forbundet med internationale naturbeskyttelsesområder. Med afsæt i Waddenzee-dommen (EF-domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02) fastlægges det, at der skal foretages en konsekvensvurdering hvis:

- der foreligger sandsynlighed eller risiko for, at projektet vil påvirke habitatområder væsentligt (præmis 43).
- En konsekvensvurdering skal gennemføres, hvis det ikke på baggrund af objektive kriterier kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke habitatområdet væsentligt (præmis 45).
- Et projekt anses for at kunne påvirke et habitatområde væsentligt, når projektet risikerer at skade områdets bevaringsmålsætning (præmis 49).

Det fremgår endvidere af Waddenzee-dommens præmis 61, at en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 indebærer, at alle de aspekter af et projekt, som i sig selv eller i sammenhæng med andre planer eller projekter kan påvirke bevaringsmålsætningen, skal identificeres før projektets godkendelse under hensyn til bedste videnskabelige viden på området, og der kan kun meddeles godkendelse af et projekt, hvis miljømyndigheden ud fra konklusionen på konsekvensvurderingen har opnået vished for, at projektet ikke har skadelige virkninger på habitatområdets integritet. En sådan vished er opnået, når det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan fastslås, at der ikke er sådanne virkninger.

I den konkrete sag vurderer Esbjerg Kommune ud fra ovenstående afsnit vedrørende vurdering af naturområder inden for 1000 m fra anlæg, herunder den kumulative effekt fra andre ejendomme, samt ud fra at der ikke sker en beregnelig emission fra ejendommens stald og lager, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder eller de arter og naturtyper, områderne er udpeget for at beskytte. Kommunen finder derfor ikke, at der er grundlag for at stille skærpede vilkår ud over de gældende beskyttelsesniveauer for hvad angår ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områder fra anlæg.

Påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder gennem markbidrag

Der ligger ikke af bedriften ejede udbringningsarealer i internationale naturbeskyttelsesområder; fra mark 14-0 er der 3,2 km til nærmeste Natura 2000-område, Sneum Å og Holsted Ådal. Det forventes ikke, at der pga. afstanden kan foregå en afgasning i et omfang, som kan forårsage en væsentlig skadevirkning på de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte.

Påvirkning af § 3-naturområder gennem markbidrag

Udbringningen af husdyrgødning påvirker en række arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det sker ved udbringning af husdyrgødning på arealer grænsende op til naturområderne, som på nedenstående oversigt.

Udbringningsareal	§3-område	DB-ident. og beskrivelse	Vilkår
3-0	Østlige kant.	200088183, eng.	Ingen
9-0	Østlige kant.	200088183, eng og 200089031, mose.	Ingen
8-0	Vestlige kant.	200088175, mose	Ingen
11-0	Vestlige, sydlige og nordlige kanter.	200088183, eng, 200088187, eng og 200089031, mose.	Ingen
12-0	Vestlige kant.	200088175, eng.	Ingen
14-0	Nordvestlige hjørne.	200089025, mose og 200088485, eng.	Ingen
14-0	Østlige kant.	200090150, vandhul.	10 m bræmmer
2-0	Vestlige kant.	200090150, vandhul.	10 m bræmmer
13-0	Nordøstlige hjørne.	200088177, eng og 200090159, vandhul.	5 m bræmmer
13-0	Sydøstlige hjørne.	200088178, eng og 200090162, vandhul.	10 m bræmmer
15-0a	Nordøstlige hjørne.	200088178, eng og 200090162, vandhul.	10 m bræmmer

Tabel 11: Vilkår i forbindelse med arealer der er omfattet af §3 efter naturbeskyttelsesloven

Engene og moserne 200088183, 200088187, 200089031, 200088175 er allerede behandlet i afsnittet "ammoniakupåvirkning af § 3-naturområder indenfor 1000 meter fra anlæg". Da N-følsom natur ikke kendes - eller er sandsynlig - i dem er det heller ikke nødvendigt at stille vilkår i forbindelse med de omgivende udbringningsarealer.

Langs de vestlige kanter af mark 8-0 og mark 12-0 ligger en mose (DB-ident. 200088175), som ifølge Ribe Amts besigtigelse fra 2000 er "relativt tør" med ager-tidsel, alm. syre, almindelig rajgræs og tusindfryd m.m., men som centralt har en vådere del med næb-star, almindelig star, smalbladet kæruld, sump-kællingetand og andre kærplanter. Overordnet er området kvæggæsset natureng under tilgroning, men uden kvælstoffølsomme arter eller naturtyper. Her er vilkår om f.eks. bræmmer derfor heller ikke nødvendige.

Engen med DB-ident. 200088485 er aldrig feltbesigtiget, men ser på flyfoto ud til at have en længere historie som kultureng uden N-følsom natur. En mose med DB-ident. 200089025, ligger indesluttet i engen, men ifølge registreringen på en kort strækning grænser også den op til udbringningsarealet 14-0. Ribe Amt, som besigtigede området i 2000, fandt at selve moseområdet var omgivet af birketræer. Forekomst af især sump-kællingetand og kærtidsel kan tilskrives den del af mosen hvor var den dominerende planteart, og som må betegnes overgangsfattigkær. Centralt i mosen ligger det mest værdifulde område, hvor der er fundet tormentil, kragefod, smalbladet kæruld, mose-bølle, hirse-star, hedelyng, vandnavle m.m., altså et regulært ekstremfattigkær eller en hedemose. Amtet har skønnet, at disse to naturtyper, som har en anbefalet nedre tålegrænse på hhv. 15 og 10 Kg N/ha/år arealmæssigt tilsammen udgør mindre end 10 % af mosen. Placeringen af de N-følsomme naturtyper centralt i mosen udgør antagelig en god afskærmning mod indblæsning til hedemosen, så det skønnes ikke nødvendigt at stille yderligere vilkår om bræmmer.

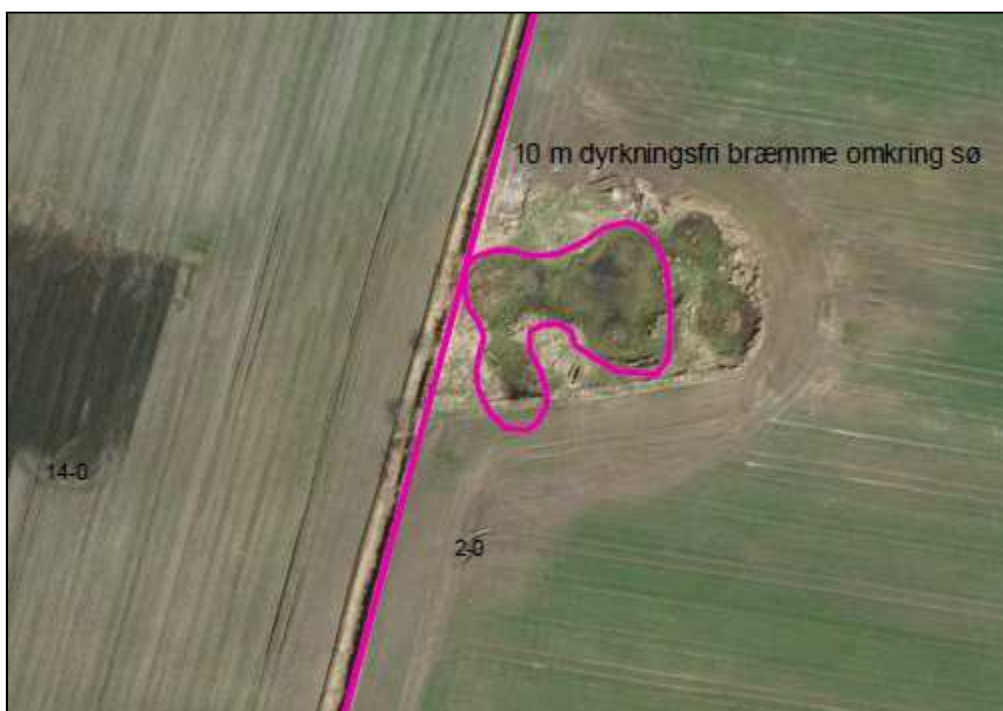
Vandhuller i agerlandskabet - som det mellem udbringningsarealerne 14-0 og 2-0 (DB-ident. 200090150) - udgør vigtige levesteder for padder og andre dyre- og plantearter, som er tilknyttet ferske vande. Alle danske padder er fredede, og desuden er flere opført på habitatdirektivets bilag IV over strengt beskyttede arter. I

Esbjerg Kommune gælder dette bl.a. spidssnudet frø, løgfrø og strandtudse. En af de største trusler mod vandhullerne som levested for dyr og planter er eutrofiering ved tilstrømning af næringsalte fra de omkringliggende marker. Ved vurderes, at gødskning ned til vandhullet indenfor udbringningsarealet vil medføre en gradvis forringelse af vandkvaliteten, hvilket ikke er foreneligt med naturbeskyttelseshensyn og hensynet til yngle- og rastesteder for bilag IV-arterne.

Vandhullet eller vandhullerne som udgør registreringen DB-ident. 200090150 varierer meget i størrelse: Nogle år er det næsten udtørret, andre år består de af mindst en håndfuld selvstændige vandhuller, og atter andre år er de sammenflydende og udfylder omkring 1.000 m², altså lidt mere end de 743 m², som de angives med på ansøgers markplan. Det område med vedvarende græs, som vandhullerne samlet ligger i, ses visse år græsset af dyr, mens det andre år er vanddækket. Kommunen vil derfor snarest registrere området som et antal små vandhuller i en lille eng, det samlede beskyttede område andrager ca. 1.000 m², svarende til det areal som vandfladen samlet kan fylde.

Vandhullerne er ret gamle, de ses på de ældste flyfotos fra 1945. Vandhullerne ligger i en lavning i terrænet, og er som småsøer uden afløb meget følsomme overfor næringspåvirkning, der må antages at være betragtelig da området er helt omsluttet af udbringningsarealer. Selv om de ligger ca. 1,3 km fra en klynge søer hvor løgfrø er påtruffet er de tilsyneladende noget nær den ideelle biotop for denne art, og det er muligt at spredning har fundet sted eller kan finde sted, da løgfrø kan sprede sig over afstande på ca. 2 km.

Der stilles derfor vilkår om en 10 m dyrkningsfri bræmme om hele det område, som sammen udgør arealet af de temporære vandhuller og den omgivende eng. Denne 10 m brede dyrkningsfri bræmme om vandhullerne og engen vil trække ca. 1.800 m² ud af udbringningsarealerne 14-0 og 2-0.

Kort 6: Ny registrering af beskyttet natur på udbringningsarealerne 14-0 og 2-0, samt principskitse af 10 m dyrkningsfri bræmmer på disse.

Engen med DB-ident. 200088177 omslutter nogle vandhuller, som er registreret under én polygon med DB-ident. 200090159, men som i virkeligheden består af 4 – 7 små vandhuller. Engen ligger lavere end de omgivende udbringningsarealer, har en stor eller meget stor kontaktflade til disse, og er uden synlige afløb. En fortsat næringsbelastning indebærer derfor en stor risiko for, at vandhullerne og deres eng- eller moseomgivelser gror til.

Det er en skærpene omstændighed, at dette område ligger under 200 m fra vigtige løgfrø-lokaliteter, som er indenfor spredningsafstanden for arten, og indeholder et antal små damme, som synes at være meget velegnede som yngleplads for løgfrø, og som muligvis allerede bruges af arten. Løgfrø yngler og raster i vandhuller samt i umiddelbar nærhed af dem, gerne indenfor en afstand af indtil 10 m. Visse af vandhullerne på engen ligger – alt efter vandstand – ca. 5 m fra udbringningsarealerne.

Bræmmerne vurderes at sikre engen og vandhullerne mod fortsat næringsbelastning, og mulige forekomster af løgfrø mod skader ved jordbehandling af rastende (nedgravede) individer. Den dyrkningsfri bræmme måles fra vådområdets øverste kant, som er overgangen fra det skrånende terræn mod lavningen til det flade terræn, der normalt kan jordbehandles, altså her 13-0. Skønsmæssigt er arealet af bræmmen på 13-0 ca. 300 m². Det kan være en hjælp til udmåling, at bræmmen fra nordøstlige markhjørne strækker sig 45 m mod Vest og 15 m mod Syd.

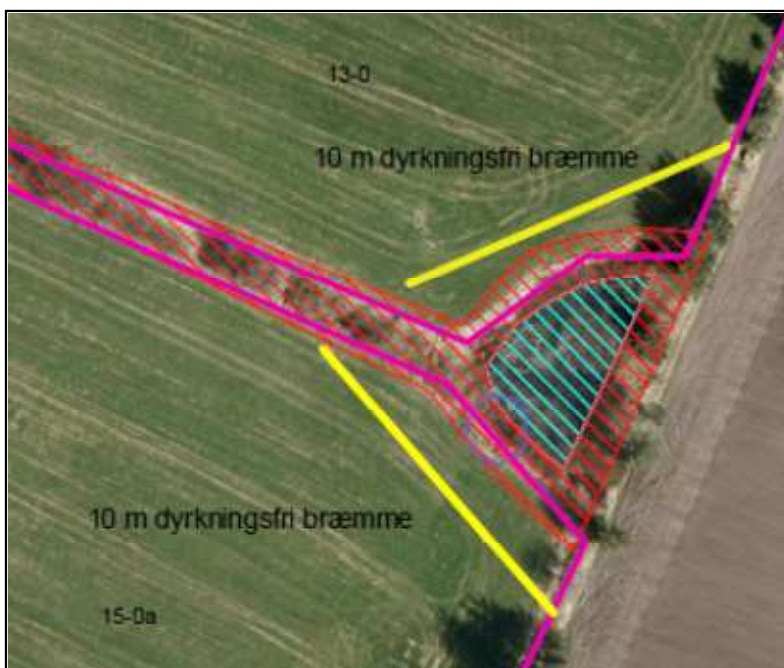

Kort 7: 5 m brede dyrkningsfrie bræmmer på 13-0, bemærk målene fra hjørnet mod NØ.

Engen/mosen med DB-ident. 200088178 har så stor en del af det samlede areal dækket af et vandhul eller en temporær sø, at dette er i direkte kontakt med udbringningsarealerne 13-0 og 15-0a. Hele området ligger lavere end de omgivende udbringningsarealer, har en stor eller meget stor kontaktflade til disse, og er uden synlige afløb. En fortsat næringsbelastning indebærer derfor stor risiko for, at vandhullerne og deres eng- eller moseomgivelser gror til.

Særligt af hensyn til en mulig forekomst af løgfrø stilles vilkår om dyrkningsfrie bræmmer på 10 m omkring mosen/engen med DB-ident. 200088178. Den

dyrkningsfri bræmme måles fra vandhullets eller vådområdets øverste kant, som er overgangen fra det skrånende terræn mod lavningen til det flade terræn, der normalt kan jordbehandles. "Den øverste kant" af visse søer er overgangen mellem bevoksningen af vand- og sumplanter og egentlige landplanter (spørg kommunen, hvis der er tvivl om dette). Ved vilkår om 10 m bræmmer omkring søen tages ca. 1.200 m² af 13-0 og 15-0a ud af udbringningsarealet.

Kort 8: Principskitse af 10 m dyrkningsfrie bræmmer på udbringningsarealerne 13-0 og 15-0a.

Det vurderes, at der ved almindelig markdrift på bedriftens udbringningsarealer, ikke vil ske væsentlig påvirkning af nærliggende naturområder, såfremt de stillede vilkår respekteres.

Påvirkning af dyre- og plantearter omfattet af habitatbekendtgørelsens bilag IV

En af de vigtigste danske bestande af løgfrø findes i Esbjerg Kommune. Arten kendes ynglende i en række vandhuller på og omkring ejendommen. Det er særdeles vanskeligt at registrere løgfrø og det er som nævnt sandsynligt, at den forekommer i flere vandhuller end de, der på nuværende tidspunkt er kendskab til.

Løgfrø yngler primært i små vandhuller i agerlandet, og isolation og ødelæggelse af yngleområderne er en af de største trusler mod arten. Løgfrø har en meget ringe spredningsevne, og det er derfor vigtigt, at vandhullerne ligger i et velfungerende netværk af egnede ynglesteder. Den maksimale afstand hvorover løgfrø kan spredes er ca. 2 km.

Det er kommunens vurdering, at eutrofiering af vandhullerne er den største trussel mod vandkvaliteten og dermed den største trussel mod søerne som egnet ynglested for løgfrø. Den langt almindeligste kilde til eutrofiering af småsøer er tilførsel af næringssalte fra de omgivende marker (jf. faglig rapport nr. 454 fra Danmarks Miljøundersøgelser). Dyrkningsfrie bræmmer vil kunne mindske udvaskningen af næringssalte til søerne.

Uden for ynglesæsonen opholder løgfrø sig i stor del af tiden hvilende nedgravet i jorden. Løgfrø har en dårlig spredningsevne (indtil ca. 2 km) og det kan forventes, at de vil opholde sig i området omkring de enkelte vandhuller, hvor de normalt raster og yngler. Udlægningen af bræmmer vil derfor også medvirke til at sikre rasteområderne for løgfrø, og dermed også sikre bestanden uden for yngletiden.

Nord for udbringningsareal 13-0 ligger en gruppe vandhuller, hvorfra løgfrø enten kendes ynglende fra besigtigelser 1995 – 1999, eller som er etableret særligt for arten kan bruge dem som ynglebiotop. Afstanden er 300 – 500 m fra udbringningsarealet, og mindst 900 m fra stald og lager. Det følger af kommunens vurdering af N-afgasning herfra, at der ikke består en risiko mht. påvirkning fra stald og lager, da emissionen fra stald og lager ikke kan forårsage en tilstandsændring i vandhullerne.

Ingen af de vandhuller, hvorfra løgfrø allerede er registreret, ligger på udbringningsarealer. Der er dog som nævnt i forrige afsnit adskillige vandhuller i nærheden, hvori løgfrø kan findes, og hvor arten igen bør eftersøges. De allerede omtalte skærpede vilkår om 5 og 10 m dyrkningsfrie bræmmer på visse udbringningsarealer, skyldes som nævnt både vurderingen af nødvendigheden for at nedbringe den fortsatte næringsstofftilførsel, som kan forårsage tilstandsændringer, og hensynet til bilag IV-arters yngle- og rastpladser pga. den øgede sandsynlighed for at løgfrø allerede yngler og opholder sig i og omkring dem.

Ifølge bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur, skal landbrugsjorder holdes ryddede for opvækst af vedplanter. Bemærk, at denne rydningspligt fortsat er gældende, selvom bræmmerne udlægges som udyrkede.

Esbjerg Kommune har også vedligeholdte registreringer af strandtudse, grøn mosaikguldsmed og birkemus, som også er optaget på habitatdirektivets bilag IV. De nærmeste registreringer af disse arter ligger hhv. 4,7 km, 8 km og 14 km fra nærmeste ejede udbringningsareal, og endnu længere fra stald og lager. Pga. afstanden vurderes det, at der ikke sker en væsentlig skadevirkning på disse arter.

Her skal nævnes, at både stald og lager og udbringningsarealer, er beliggende næsten midt mellem kommunens spredte, kendte forekomster af birkemus, nemlig Hoffmanns og Guldager Plantager i Nord og krattene Lustrupdal og Bjørnkær i Syd. Det er da heller ikke umuligt, at der kan findes en ukendt forekomst af birkemus i området, som både rummer dyrets tørre vinteropholdssteder (diger og skrænter) og de fugtige steder hvor dyrene yngler (enge, moser, vandløb og fugtige småskove) i god kontakt med hinanden. Dog er de velegnede områder noget små og dermed forstyrrede af færdsel og beboelse. Det er af afgørende betydning for vurderingen i forhold til birkemus, at godkendelsen ved de stillede vilkår ikke indebærer ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rastområder, opsplnitning af bestande eller anden forstyrrelse.

Der er ikke i tilknytning til ejendommen eller udbringningsarealer biotoper, som efter vurdering kan være så oplagt velegnede for strandtudse eller grøn mosaikguldsmed, at de med rimelig sandsynlighed udgør et eksisterende, ikke registreret yngle- eller rastområde for dem. De to arter kræver vandhuller med helt eller delvist vegetationsløse brinker hhv. forekomst af vandplanten krebseklo. Disse forhold synes ikke opfyldt i området.

Spidssnudet frø yngler derimod i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændigt lysåbne vandhuller.

Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. Det gælder især ungerne, der opholder sig forholdsvis længe ved det vandhul, hvor de har udviklet sig, og som derfor er afhængige af gode terrestriske levesteder nær ynglestedet. Spidssnudet frø raster især i fugtige områder, såsom moser, enge, små græsningsfolde, dyrkede marker, haver og fugtige eller græsbevoksede steder i skove.

Det er overvejende sandsynligt, at spidssnudet frø yngler og raster i flere af de vandhuller, moser og enge som omfattes af godkendelsen. Det er kommunens vurdering, at den beskyttelse som skal sikre biotoperne ved de opstillede vilkår også er tilstrækkelig til at sikre spidssnudet frø gennem bevarelse af de eksisterende, egnede levesteder.

Odder søger føde og yngler på vandløbs- og sønære arealer, og kan således også træffes på landbrugsarealer. Opsplitning af bestande og levesteder, forstyrrelser fra friluftsliv og anlægsarbejder samt ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder samt kan true odderen. Det vurderes konkret, at det ansøgt ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Flagermus benytter ofte hulheder i træer eller huse som opholdssted om dagen og under vinterdvalen. Føden består af insekter som fanges i luften nær vådområder, marker, skove og levende hegn. De enkelte arter af flagermus har forskellige præferencer mht. fødesøgningsområde. Der er ingen registreringer af flagermus nær ejendommens udspretningsarealer, men det kan ikke udelukkes at én eller flere arter kan raste eller yngle i området. Det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indflydelse på flagermus, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Især solbeskinnede skrånninger med veldrænet jord og lav vegetation kan være potentielle yngle- eller rasteområder for markfirben. Markdriften vurderes ikke at have en negativ effekt på en eventuel bestand af markfirben, da der ikke er potentielle yngle- eller rastesteder på udspretningsarealerne.

Snæbel forekommer dels i Vadehavet og dels i flere af de større tilstødende vandløb. Den vokser op i Vadehavet hvorfra den søger op i de tilstødende større vandløb for at gyde. Efter gydningen opholder en del af fiskene sig i de nedre dele af vandløbene, før de vender tilbage til Vadehavet. Snæbel er primært sårbar overfor direkte udledninger, herunder af næringsstoffer. På baggrund af vurderingerne af påvirkning af vandløb og marine områder (jf. afsnittene om fosfor og kvælstof til overfladevand), vurderes snæbelens yngle- og rasteområder ikke at blive beskadiget som følge af næringsstof-udvaskningen fra projektet.

Marsvin kan findes stort set overalt i Vadehavet, uden at Vadehavet dog er et kerneområde for arten. Senest er flere åbne havområder i stedet udpeget som habitatområder for arten. For artens forekomst i Vadehavet vurderes, på baggrund af undersøgelsen af påvirkninger af Vadehavet (jf. afsnittene om fosfor og kvælstof til overfladevand), at dens yngle- og rasteområder ikke vil blive beskadiget som følge af næringsstof-udvaskningen fra projektet.

Samlet vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlig påvirkning af yngle- eller rastesteder for bilag IV-arter.

Andre forhold

Der er ikke registreret SFL-naturområder på udbringningsarealerne.

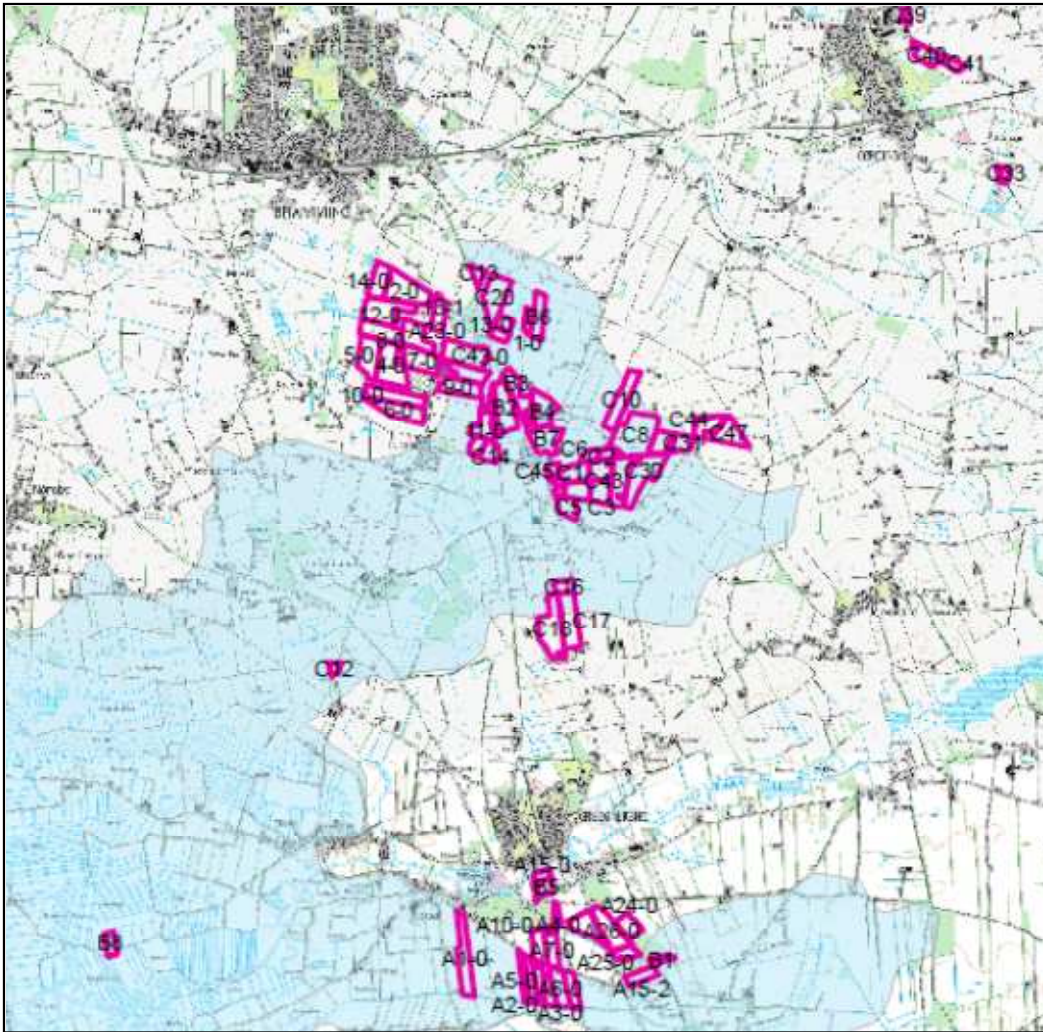
Der er ikke fredede områder, fredede fortidsminder eller beskyttede jord- og stendiger på udbringningsarealer.

Nitrat til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

I ansøgningen indgår 124,01 ha ejet og forpagtet areal, samt 313,47 ha aftalearealer.

20,19 ha af bedriftens udbringningsarealer er placeret indenfor oplande, der er klassificeret som nitratklasse 1 (jf. kort 9), for hvilke der er krav om skærpelse af de generelle regler vedrørende den maksimale mængde husdyrgødning, som må udbringes pr. hektar. For udbringningsarealerne beliggende i nitratklasse 1 område må der kun udbringes en mængde husdyrgødning svarende til 85 % af harmonireglerne. Det er dog muligt for ansøger at have et højere dyretryk, hvis der i stedet iværksættes virkemidler således, at kvælstofudvaskningen reduceres i mindst samme omfang, som hvis de skærpede harmonikrav var overholdt. Der anvendes i det ansøgte K12 sædskifte. Dette medfører, at DE-reduktionsprocenten bliver 97,56 %. Der stilles vilkår til, at reglerne om forhøjet harmonital på 2,3 DE/ha skal overholdes.

Det fremgår af kort 9, at nogle af aftalearealerne ligger indenfor nitratklasse 1. Aftalearealerne tilhører de tre gylleaftaler, som ligger helt eller delvist indenfor nitratklasse 1. De 2 gylleaftaler er derfor begge omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 16, hvori miljøvurderingen af tilførslen af husdyrgødning til disse arealer fremgår. Aftalearealerne tilhørende Ribevej 65, drives økologisk og udvaskningen er derfor lavere end planteavlbrug. Der stilles vilkår til denne drift.

Kort 9: Arealer beliggende indenfor nitratklasse 1

I ansøgningskemaet beregnes DE_{max} og DE_{reel} . DE_{max} er det maksimale harmonitryk (opgjort i DE/ha), som beskyttelsesniveauet for nitrat umiddelbart foreskriver, mens DE_{reel} er den mængde husdyrgødning, der ifølge ansøgningen reelt udbringes pr. ha.

DE_{max} er beregnet til 2,24 DE/ha, mens DE_{reel} er beregnet til 2,24 DE/ha. Da DE_{reel} er lig med eller mindre end DE_{max} er beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand overholdt jf. det fastlagte beskyttelsesniveau.

Marine områder:

Bedriftens ejede og forpagtede arealer afvander via mindre vandløb til vandløbssystemet Sneum Å (EF- Habitatområde nr. 79: Sneum Å og Holsted Ådal) og til Vadehavet. Den marine del af Vadehavet er udpeget som habitatområde (nr. 78), fuglebeskyttelsesområde (nr. 57) og ramsarområde (nr. 27) jf. habitatbekendtgørelsen. Ydermere er store områder langs Vadehavets kyster udpeget som Natura 2000-områder (se bilag 1). På udpegningsgrundlaget for disse Natura 2000 områder vurderes flere marine arter og naturtyper at være følsomme overfor tilførsel af kvælstof.

For Esbjerg Kommune er det alene deloplandene til hhv. Grådyb, Knudedyb og Juvre Dyb, samt et mindre opland til Vesterhavet ud for Vadehavet indtil 1 sømil

grænse, der har betydning. De ejede og forpagtede arealer tilhørende Kjærgårdsvej 3 afvander til Grådyb (men ikke Varde Ås flodmunding).

Den primære konsekvens af tilført kvælstof til de marine områder sker gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrinte-dannelse, udskygning m.v. Herved kan primærproduktionen ved særligt bundfloraen påvirkes negativt. F.eks. er en række fugle afhængige af tilstedeværelsen af ålegræs (*Zostera* sp.) og anden makroflora i Vadehavet. Ålegræs kan ses som et eksempel på primærproducenter som påvirkes både direkte og indirekte af næringsstofudvaskning, og som påvirker de højere trofiske niveauer i Vadehavet. Bl.a. er nogle arter fugle (Lysbuget knortegås, Mørkbuget knortegås, Pibeand) direkte afhængige af ålegræs som fødegrundlag, og mange flere fuglearter fouragerer på fisk og invertebrater, som er afhængige af ålegræsbankernes tilstedeværelse. Endelig er ålegræsarterne blandt de betydeligste karakterarter for flere naturtyper fra udpegningsgrundlaget (1110, 1130 og 1160, og 1140 kan også bestå af ålegræssamfund⁴) i Vadehavet. Ålegræsbankerne i Vadehavet er bl.a. i basisanalysen vurderet, at have en reduceret udbredelse i forhold til deres potentiale (jf. historiske kilder), hvilket indikerer en ugunstig tilstand for arter og naturtyper afhængige af denne art.

Det er således klart at tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, og arter og naturtyper i Natura 2000-områderne. For de fleste marine områder vurderes kvælstof at spille den afgørende begrænsende rolle, mens fosfor ikke vurderes at være begrænsende for primærproduktionen og vandmiljøet i marine områder generelt. Dette vurderes også at være tilfældet for vandmiljøet i Vadehavet, bl.a. baseret på overvågningsdata og rapporter fra DMU og de tidligere amter^{5 6 7}.

Kommunen har vurderet det aktuelle projekts eventuelle påvirkninger af de marine områder med kvælstoftilførsel, jf. habitatbekendtgørelsen. Vurderingen er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens digitale vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug⁸.

Miljøstyrelsens digitale vejledning fastlægger afskæringskriterier for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevand. Et projekt for husdyrbrug vurderes ikke at medføre skadesvirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, såfremt afskæringskriterierne er overholdt. Afskæringskriteriets punkt 1 omfatter en vurdering af, om det ansøgte i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne have en skadesvirkning. Afskæringskriteriet punkt 2A/2B omfatter en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadesvirkning.

Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter (punkt 1) lyder:

Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer

⁴ Interpretation manual of European Union habitats – EUR27. Europakommissionen juli 2007.

⁵ Vandmiljø og Natur 2007 – NOVANA. DMU 2009, s. 70

⁶ Basisanalysen del II – Vanddistrikt 55. Ribe Amt 2006.

⁷ Estimation of nutrient reductions to achieve phytoplankton ecological targets in the Wadden Sea. DMU 2008, s. 8.

⁸ www.mst.dk/virksomhed_og_myndighed/landbrug - webvejledning til husdyrgodkendelser

miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

På baggrund af data fra det Centrale Husdyrbrugs Register (CHR) har Esbjerg Kommune foretaget en vurdering af udviklingen af antal producerede DE i oplandet til Grådyb fra 2007 til 2011 (seneste registrering)⁹. Heraf kan kommunen konstatere en stigende tendens i antal DE. I Grådyb er der i perioden fra 2007 til 2011 sket en stigning på 5,4 %¹⁰.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning kan kommunen uanset en eventuel stigning i husdyrholdet godkende ansøgninger, hvor nitratudvaskningen er reduceret så meget, at den ikke overstiger en nitratudvaskning, der svarer til planteavlsbrug. Nitratudvaskningen fra et planteavlsbrug er fastlagt på baggrund af en scenarieberegning i husdyrgodkendelse.dk, hvor der fiktivt er beregnet en udvaskning uden anvendelse af husdyrgødning og med et plantesædskifte med 10 % efterafgrøder. Nitratudvaskningen fra et planteavlsbrug fastlægges til 76,5 kg N/ha.

I det ansøgte projekt beregnes der en udvaskning på 60,9 kg N/ha ved anvendelse af K12 sædskifte. Da udvaskningen er mindre end eller svarende til udvaskningen fra et planteavlsbrug, er ovennævnte kriterium overholdt. Valget af sædskifte fastholdes med vilkår.

Esbjerg Kommune har yderligere foretaget en vurdering af en række andre potentielle kilder til en stigning i kvælstofbelastning, herunder dambrugsudledninger, renseanlæg og nye bebyggelser. Data til belysning af faktorerne stammer fra Vandplan 2010-2015, Vadehavet¹¹ og bedst tilgængelige viden. Et samlet billede over status for de øvrige kilder i hele oplandet til Vadehavet haves ikke, men kommunen har kendskab til en række nedlæggelser og forbedringer på både dambrug og renseanlæg indenfor såvel som udenfor Esbjerg Kommune, som samlet giver et væsentligt fald i kvælstofbelastningen. For alle kilder konkluderes det, at der alene er tale om fald i belastningen.

Nitratudvaskningen fra det ansøgte projekt er reduceret, så den ikke overstiger nitratudvaskningen fra et planteavlsbrug og der vurderes ikke at ske nogen forøgelse af belastningen med kvælstof fra andre kilder til recipienten. På den baggrund vurderer Esbjerg Kommune, at projektet i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil medføre en skadesvirkning på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

Påvirkning fra projektet i sig selv

Afskæringskriterier for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv (punkt 2A og 2B) lyder:

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført,

⁹ Vurderingen er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens opgørelse over dyretryk på <http://jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>.

¹⁰ Stigningen er opgjort ved lineær regression fra udgangsåret.

¹¹ Vandplan 2010-2015, Vadehavet, Hovedvandopland 1.10, Vanddistrikt: Jylland og Fyn

hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

I Miljøstyrelsens digitale vejledning understreges det, at husdyrlovgivningen alene regulerer husdyrgødning, herunder den ekstra nitratudvaskning til overfladevand som følge af anvendelsen af husdyrgødning. Husdyrgodkendelsen regulerer således ikke nitratudvaskning fra andre kilder som f.eks. nitratudvaskningen fra almindelig planteavl.

For at vurdere om projektet i sig selv kan have en skadesvirkning, skal der således alene tages udgangspunkt i den ekstra nitratudvaskning, som anvendelse af husdyrgødning giver anledning til set i forhold til udvaskningen fra et plantebrug.

Som beskrevet i det foregående afsnit, giver det ansøgte projekt anledning til en udvaskning på 60,9 kg N/ha, hvilket er lavere eller på niveau med udvaskningen fra et planteavlsbrug, der er beregnet til 76,5 kg N/ha. Det ansøgte projekt giver således ikke anledning til en merudvaskning af nitrat som følge af anvendelsen af husdyrgødning.

Esbjerg Kommune vurderer derfor, at det ansøgte ikke i sig selv kan medføre en skadesvirkning, på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

På baggrund af ovennævnte vurderes Esbjerg Kommune, at det ansøgte husdyrprojekt ikke vil medføre en skadesvirkning på marine områder, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskningen.

Vandløb

Kvælstof tilført vandmiljøet kan have negative konsekvenser for arter og naturtyper i vandmiljøet, særligt gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrintedannelse, udskygning m.v.

Næringsstoffer tilført vandløb og de naturtyper der er tilknyttet vandløbet, vurderes dog generelt at have en meget kort opholdstid i vandløbssystemet. Evt. øget algevækst og de sekundære effekter heraf, vurderes pga. vandets korte opholdstid samt høje opblandingsgrad, ikke at medføre væsentlige påvirkninger af vandløbets arter og naturtyper.

På udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne (jf. habitatbekendtgørelsen) vurderes derfor ikke at være arter eller naturtyper i vandløb, nær og nedstrøms bedriftens arealer, som påvirkes væsentligt som følge af udvaskning af kvælstof. Kommunen vurderer, at de generelle reguleringer af markdrift samt brug af kunstgødning og husdyrgødning er tilstrækkelige til at sikre vandløbene i Natura 2000 områderne. Størrelsen af den beregnede udvaskning på 60,9 kg N/ha, som er mindre end eller svarende til udvaskningen fra et planteavlsbrug, skønnes ikke at ændre på denne vurdering. Den beregnede tilførsel af kvælstof til Sneum Å vurderes jf. ovenstående begrundelse konkret ikke at være af en størrelsesorden som kan påvirke vandløbets tilstand eller de naturtyper og arter der forekommer i vandløbet, herunder udpegningsgrundlaget for de nedstrøms liggende Natura 2000-områder og bilag IV-arter.

Samlet set vurderes det, under hensyntagen til de stillede vilkår, at kvælstof til vandløb, søer og kystvande ikke vil skade de internationale

naturbeskyttelsesområder eller medføre en væsentlig miljøpåvirkning af områder af særlige regionale- eller lokale beskyttelsesinteresser.

Fosfor til overfladevand – marine områder, vandløb og søer

Udbringning af husdyrgødning kan medføre en tilførsel af fosfor til vandmiljøet fra markerne og efterfølgende eutrofiering og algeopblomstring i de modtagende vandområder.

Der findes på nuværende tidspunkt ikke beregningsmetoder, der konkret kan vise sammenhængen mellem tilført fosfor til arealerne og tab af fosfor til vandmiljøet med tilstrækkelig sikkerhed. Vurderingen af fosfortab fra et ansøgt projekt, baseres således på en generel risikovurdering.

Som udgangspunkt ophobes fosfor tilført til marker i jorden. Selvom der tilføres mere fosfor til et areal end der fraføres med afgrøderne, vil det ikke nødvendigvis medføre et tab af fosfor til recipienten. Men en fortsat nettotilførsel øger imidlertid risikoen for et øget fosfortab til vandmiljøet, da jordens evne til at tilbageholde fosfor falder som følge af akkumuleringen med fosfor. Risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet, er således bestemt af fosforpuljen i jorden (som anslås ud fra jordens fosfortal).

Esbjerg Kommune har i det følgende afsnit foretaget en vurdering af, om husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for fosfor er overholdt. Endvidere er der foretaget en konkret vurdering af, om der – på trods af at beskyttelsesniveauet er overholdt – er en særlig risiko for tab af fosfor fra udbringningsarealerne, som giver grundlag for at fastsætte skærpede vilkår til fosforoverskuddet fra bedriften.

Det generelle beskyttelsesniveau

Beskyttelsesniveauet for fosfor omfatter kun arealer i oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor. Kravet til fosforoverskud afhænger af jordtype, dræningsforhold og fosfortal.

Ingen af ejendommens ejede og forpagtede arealer er beliggende i opland til et Natura 2000 område overbelastet med fosfor. Derfor skal der, i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, ikke stilles yderligere krav til fosforoverskuddet fra bedriften ud over de krav, der gælder som følge af harmonikravene. Der er i ansøgningsmaterialet oplyst et gennemsnitligt fosforoverskud på 27,1 kg P/ha/år.

Kortgrundlaget på arealinfo indeholder ikke alle søer i Natura 2000-områder, som betegnes som vandområder overbelastet med fosfor. Esbjerg kommune har vurderet beliggenheden af ejede og forpagtede arealer i forhold til søer indenfor Natura 2000-områder og ingen af arealerne er beliggende inden for oplandet til sårbare Natura 2000 søer.

I ansøgningsystemet på husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af fosforoverskuddet fra ejede og forpagtede arealer. Beregningerne fremgår af nedenstående tabel 12.

Fosforklasser	Ejede og forpagtede arealer (ha).	Fosforoverskud nudrift (kg P/ha)	Maksimalt tilladt fosforoverskud ansøgt drift (kg P/ha)
Pt < 4,0 eller udrænet eller afvander ikke til Natura 2000 overbelastet med fosfor (fosforklasse 0)	124,01		32,5
Pt 4,0 – 6,0 (fosforklasse 1)			
Lavbundsjørde (fosforklasse 2)			
Pt > 6,0 (fosforklasse 3)			
Hele bedriftens udbringningsareal	124,01		27,1

Tabel 12: Arealernes beliggenhed i forhold til fosforklasse registreringer.

Det er oplyst i ansøgningen, at der er en arealvægtet fjernelse af fosfor fra ejede og forpagtede arealer på 25,4 kg P/ha/år og et gennemsnitligt fosforoverskud på ca. 27,1 kg P/ha/år. Kravet til maksimal fosforoverskud på 32,5 kg P/ha/år er dermed overholdt.

Skærpelse af beskyttelsesniveauet

Esbjerg Kommune har foretaget en konkret vurdering af risikoen for tab af fosfor til marine områder, vandløb og søer med henblik på at vurdere, om der i den konkrete sag er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet for fosfor. Endvidere foretages en vurdering af det aktuelle projekts påvirkning af med fosfor jf. habitatbekendtgørelsen.

Vurderingen er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens vejledende retningslinjer for vurdering af fosfor jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug.

Natur- og Miljøklagenævnet har i NMK-131-00038 præciseret, at såfremt kommunen vurderer at der er behov for at skærpe beskyttelsesniveauet, skal dette ske efter kriterierne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 4.

Marine områder

Som nævnt under kvælstof afvander bedriftens udbringningsarealer via mindre vandløb og vandløbssystemet Sneum Å til Vadehavet. Den marine del af Vadehavet er udpeget som habitatområde (nr. 78), fuglebeskyttelsesområde (nr. 57) og Ramsarområde (nr. 27) jf. habitatbekendtgørelsen. Ydermere er store områder langs Vadehavets kyster udpeget som Natura 2000-områder (se bilag 1).

Tilførsel af næringsstoffer kan påvirke vandmiljøet, og arter og naturtyper i Natura 2000-områderne. For marine områder, især åbne farvande, vurderes kvælstof dog at spille den afgørende begrænsende rolle, mens reduktion af fosfor vurderes ikke at medføre øget begrænsning af primærproduktionen og forbedring af vandmiljøet. Dette vurderes generelt at være tilfældet for vandmiljøet i Vadehavet, bl.a. baseret på overvågningsdata og NOVANA-rapporter fra DMU og de tidligere amter^{12 13 14}.

¹² Vandmiljø og Natur 2007 – NOVANA. DMU 2009, s. 70

¹³ Basisanalysen del II – Vanddistrikt 55. Ribe Amt 2006.

¹⁴ Estimation of nutrient reductions to achieve phytoplankton ecological targets in the Wadden Sea. DMU 2008, s. 8.

Da der ikke kan kvantificeres hvor stor en del af fosforoverskuddet der reelt tilføres recipienten, må vurderingen af om der er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet baseres på en vurdering af "worst case" situationen. Der tages udgangspunkt i den aktuelle bedrifts værste tænkelige relative påvirkning af vandområdet med fosfor (se tabel 13). Med baggrund i fosforoverskuddet, som beregnet i ansøgningen samt standard-tal for fosfortab, er bedriftens højeste forventede udvaskning estimeret.

Ud fra data i vandplanen er det muligt at anslå den samlede fosforbelastning af det modtagende vandområde Grådyb og Knudedyb fra alle kilder i oplandet. I Miljøstyrelsens vejledning antages det, at en påvirkning af fosfor ikke kan måles med de nuværende biologiske målemetoder, hvis påvirkningen er på under 5 % af den samlede påvirkning, svarende til målegrænsen for nitratpåvirkninger. Den relative påvirkning fra bedriften vurderes derfor i forhold til dette afskæringskriterium på 5 %.

	Ansøgt drift - Knudedyb	Ansøgt drift - Grådyb
Areal	35,6 ha	88,4 ha
Overskud per hektar jf. ansøgning	27,1 kg P/ha/år	27,1 kg P/ha/år
% fosforophobning i godkendelsesperioden (8 år) i forhold til et gennemsnitligt fosforindhold i landbrugsjorder på 2000 kg P/ha	9,1 %	9,1 %
Worst case areal-udvaskning (Kronvang et al 2005, jf. den digitale vejledning)	1 kg P/ha	1 kg P/ha
Worst case påvirkning fra husdyrbruget	3,2 kg P/år	8,0 kg P/år
Belastning af vandplansområde		
Samlet belastning - jf. Vandplan- data (baseline 2015)	76.000 kg P/år	76.000 kg P/år
Husdyrbrugets del af påvirkningen	0,00 %	0,01 %

Tabel 13: Husdyrbrugets påvirkning af vandmiljøet på baggrund af den fosforophobning husdyrbruget giver anledning til.

Husdyrbrugets fosforbidrag fra egne og forpagtede arealer i forhold til det samlede bidrag til Grådyb og Knudedyb kan beregnes til hhv. 0,00 og 0,01 %. Bedriftens påvirkning vurderes dermed at være så lille, at den ikke vil medføre skade på vandområdet.

Med hensyn til fosfor har Esbjerg Kommune også foretaget en vurdering af en række andre potentielle kilder til en stigning i fosforbelastning, herunder dambrugsudledninger, rensesanlæg og nye bebyggelser. Data til belysning af faktorerne stammer fra Vandplan 2010-2015, Vadehavet og bedst tilgængelige viden. For alle kilder konkluderes det, at der alene er tale om fald i belastningen.

På baggrund af arealernes beliggenhed og karakter, det beregnede fosforoverskud fra bedriften samt husdyrbrugets beregnede andel af fosforpåvirkningen vurderer

Esbjerg Kommune, at der ikke er grundlag for at skærpe det gældende beskyttelsesniveau for fosfor.

Endvidere vurderer Esbjerg Kommune på ovennævnte grundlag, at projektet i sig selv og i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil medføre en skadesvirkning på det marine vandmiljø og arter og naturtyper tilknyttet Natura 2000-områderne i Vadehavet.

Med baggrund i ovenstående vurdering ses der på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 områderne ikke at være marine arter og naturtyper, som vil skades ved tilførsel af fosfor, ligesom ingen af de i Vadehavet kendte bilag IV-arter, eller deres yngle- og rasteområder, vurderes at blive beskadiget eller ødelagt ved fosfortilførsel fra projektet.

Vandløb

Fosfor tilført vandmiljøet kan have negative konsekvenser for arter og naturtyper i vandmiljøet, særligt gennem en øget primærproduktion af planktonalger, som kan medføre øget iltforbrug, nedsat iltkoncentration, svovlbrintedannelse, udskygning m.v.

Næringsstoffer tilført vandløb og de naturtyper der er tilknyttet vandløbet, vurderes dog generelt at have en meget kort opholdstid i vandløbssystemet, og evt. øget algevækst og de sekundære effekter heraf, vil pga. vandets korte opholdstid samt høje opblandingsgrad, ikke medfører væsentlige påvirkninger af vandløbets arter og naturtyper. Der vurderes derfor ikke at være arter eller naturtyper i vandløbene som er fosforfølsomme.

Tilførslen af fosfor fra bedriftens ejede og forpagtede arealer ved almindelig udvaskning gennem jorden til Sneum Å vurderes således konkret ikke at påvirke vandløbenes tilstand eller skade de naturtyper og arter der forekommer i vandløbene, herunder udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder og bilag IV-arter i forbindelse med vandløbene (se bilag 1).

Ved voldsomme, akutte tilførsler af organisk stof til vandløb, herunder overfladeafstrømning af husdyrgødning, kan der dog risikere at opstå en tilstand af iltfattighed, svovlbrintedannelse samt uhygiejniske forhold, som vil være til skade for vandmiljøet.

Esbjerg Kommune har i denne redegørelse vurderet på risikoen for direkte udløb af husdyrgødning til vandmiljøet, bl.a. særligt vandløbsnære arealer, skrånende arealer m.v.

Søer

Søer kan, grundet vandets længere opholdstid end i vandløb, påvirkes af udvaskning af næringsstoffer. Søer vurderes særligt at være sårbare overfor tilførsel af fosfor, som oftest er den begrænsende faktor for søens algeproduktion, hvorimod reduktion af kvælstof (nitrat) vurderes ikke at begrænse primærproduktionen eller forbedre søernes miljøtilstand.

Bedriftens ejede og forpagtede og aftalearealer vurderes ikke at ligge i oplandet til større søer som er omfattet af vandplanen og Natura 2000.

Samlet set vurderes det, at fosfor til vandløb, søer og kystvande ikke vil skade de internationale naturbeskyttelsesområder eller medføre en væsentlig miljøpåvirkning

af områder af særlige regionale- eller lokale beskyttelsesinteresser og at der derfor ikke er grundlag for at skærpe det fastlagte beskyttelsesniveau.

Nitrat til grundvand - nitratfølsomme vandindvindingsområder

Ingen af ejendommens ejede og lejede udbringningsarealer placeret inden for områder, der i de af miljøministeren vedtagne retningslinier i Vandplan 2010-2015 for Vadehavet, der er udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde, eller i områder hvor der er udarbejdet indsatsplaner. Derfor er der ikke krav til udvaskningen af nitrat fra udbringningsarealerne.

Bedst tilgængelige teknologi (BAT) –

Med begrebet "bedst tilgængelig teknologi" menes den teknik, som mest effektivt giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter.

En ansøgning om miljøgodkendelse skal indeholde en redegørelse for husdyrbrugets valg eller fravalg af BAT beskrevet i Miljøstyrelsens vejledninger, Miljøstyrelsens BAT-blade og teknologibeskrivelser, Landscentret BAT-byggeblade samt BREF-dokumentet for intensiv svine- og fjerkræavl. BREF-dokumentet er ikke gældende for kvægbrug, men selve principperne i BREF-dokumentet, vurderes dog også at kunne anvendes for kvægbrug.

Miljøstyrelsen har for forskellige typer af husdyrbrug udgivet en række vejledende emissionsgrænseværdier ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi (BAT). Grænseværdierne angiver hvilket niveau for emission der er opnåelig ved anvendelse af bedst tilgængelig teknologi. Grundlaget for reduktionen i næringsstofforureningen er i lovgivningen baseret på, at der kan anvendes differentierede virkemidler. Det er således op til det enkelte husdyrbrug at beslutte, hvilke virkemidler der tages i anvendelse for at nå de vejledende emissionsgrænseværdier.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak (stald og lager)

Miljøstyrelsen har fastlagt den vejledende emissionsgrænseværdi¹⁵ for ammoniak ud fra det princip, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger 100 kr. pr. kg. reduceret N, ikke bør indgå i vurderingen.

Ifølge miljøstyrelsens vejledning kan emissionsgrænseværdien for den samlede, årlige ammoniakemission fra anlægget, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, beregnes til 6.238 kg NH₃-N. Beregninger af emissionsniveauet fremgår af nedenstående tabel 14.

¹⁵ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011, Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011 og Husdyrbrug med konventionelt hold af søer med pattegrise til fravænnning (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011.

Antal dyr og staldsystem	Emissionsgrænseværdi Uden korrektion (Kg NH ₃ -N/dyr)	Korrigeret emissionsgrænseværdi Kg NH ₃ -N/dyr	Total Kg NH ₃ -N for dyregruppen
11.200 smågrise (7,4 – 32 kg) Ny smågrisestald (gyllesystem)	0,06	$((32-7,4 \text{ kg}) \times (20,95 + 0,177 \times (32+7,4 \text{ kg}))/628) = 1,094 \times 0,06 = \mathbf{0,066}$	739,20
1.100 søer (77,3 DE x 4,3 årssøer/DE) Eksisterende farestald	0,8	-	880,00
1.100 søer (179,12 DE x 4,3 årssøer/DE) Eksisterende løbedrægtighedsstald	2,21	-	2.431,00
24.000 smågrise (7,4 – 32 kg) Eksisterende to-klimastald (delvis spaltegulv)	0,071	$((32-7,4 \text{ kg}) \times (20,95 + 0,177 \times (32+7,4 \text{ kg}))/628) = 1,094 \times 0,071 = \mathbf{0,078}$	1.872,00
652 slagtesvin (32-107 kg) Eksisterende stald (25-49 % fast gulv)	0,35	$((107-32 \text{ kg}) \times (20,95 + 0,177 \times (107+32 \text{ kg}))/3190) = 1,071 \times 0,35 = \mathbf{0,375}$	244,50
605 slagtesvin (32-60 kg) Eksisterende stald (25-49 %)	0,36	$((60-32 \text{ kg}) \times (20,95 + 0,177 \times (60+32 \text{ kg}))/3190) = 0,327 \times 0,36 = \mathbf{0,118}$	71,39
Total BAT emissionsniveau for projektet			6.238
Projektets aktuelle ammoniakemission			6.195
BAT-niveauet er overholdt med			43

Tabel 14: Beregnet emissionsgrænseværdier (BAT-niveau):

I ansøgningen på Kjærgårdsvej 3 er der en samlet årlig ammoniakemission på 6.195 kg NH₃-N. Da dette niveau for ammoniakemission er lig eller mindre end den vejledende emissionsgrænseværdi vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse ammoniakemissionen fra stald og lager ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er primært knyttet til valg af staldsystem/-teknologi, fodringstiltag, samt opbevaring af husdyrgødning.

De virkemidler der er anvendt på Kjærgårdsvej 3 fremgår af følgende redegørelse vedrørende staldindretning, fodringstiltag og opbevaring af husdyrgødning.

Staldsystem/-teknologi

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og staldsystem/-indretning:

Til opfyldelse af emissionsniveauet i ovenstående krav har, ansøger valgt følgende teknologier:

- Delvist spaltegulv til smågrise og drægtige søer i nye stalde.
- Delvist spaltegulv 25-49 % til slagtesvinene.

Gyllekøling er fravalgt som en mulig teknologi, da ansøger i stedet har valgt at foderkorrigere protein indholdet i både søernes og smågrisenes foder.

Fodringstiltag

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og foder:

- Reduktion af g total råprotein fra 142,8 g til 133 g til alle søer
- Reduktion af foderforbruget ved alle smågrise fra 2,03 FE/kg tilvækst til 1,83 FE/kg tilvækst.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at det er BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af næringsstofindholdet i foderet, og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov, samt at reducere indholdet af råprotein i foderet.

Der stilles vilkår til protein indholdet i foderet.

Opbevaring af husdyrgødning

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og opbevaring af husdyrgødning:

- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Tanken er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at for så vidt angår BAT ved opbevaring af flydende husdyrgødning omfatter dette en stabil beholder der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Emissionsgrænseværdi for fosfor

Miljøstyrelsen har baseret emissionsgrænseværdien for fosfor på en enkelt fosforreducerende teknik, som omfatter optimering af fosforudnyttelsen. Denne teknik vurderes samtidig at være omkostningsneutral. Emissionsgrænseværdien er fastlagt til 11.247 kg P/DE ab lager.

I ansøgningen på Kjærgårdsvej 3 reduceres udledningen af fosfor ved at anvende fytase. Desuden er der redegjort nærmere for foder i relation til BAT i ovenstående afsnit vedrørende ammoniakreduktion.

Antal dyr/dyregruppe	Dyreenheder	Emissionsgrænseværdi Kg P/DE ab lager	Total Kg P for dyregruppen
1.100 søer	256,42	23,0	5.897,66
35.200 smågrise	175,29	27,8	4.873,06
605 slagtesvin (32-60 kg)	5,14	20,5	105,37
652 slagtesvin (32-60 kg)	18,11	20,5	371,26
Total BAT emissionsniveau for projektet			11.247
Projektets aktuelle fosforemission			10.898
BAT-niveauet er overholdet med			349

Tabel 15: Beregnet emissionsgrænseværdier for fosfor

I ansøgningen på Kjærgårdsvej 3 er der beregnet en udledning på 10.898 kg P ab lager. Da dette niveau for fosfor er lig eller mindre end den vejledende emissionsgrænseværdi vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse fosforudledningen ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

Der fodres med indkøbte foderblandinger der er tilsat fytase. Der stilles vilkår til dette.

Øvrige parametre ved vurdering af "bedst tilgængelig teknologi"

Vurderingen af BAT i forbindelse med udvidelse på Kjærgårdsvej 3 foretages også i forhold til følgende parametre:

- Management
- Forbrug af vand og energi
- Udbringning af husdyrgødning

Management

I henhold til BREF dokumentet er det BAT, at træne og uddanne medarbejdere; registrere vand- og energiforbrug, foderforbrug, affaldsdannelse, samt anvendelsen af husdyrgødning og handelsgødning; udarbejde gødningsplaner; samt have en nødfremgangsmåde ved uheld.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og mangement:

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.

- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.
- Bedriften er leverandør til Danish Crown og efterlever kravene med tilhørende egenkontrolprogram i "Danish"- produktstandarden. Den omhandler primært forhold vedr. dyrevelfærd, fødevarer sikkerhed og sporbarhed i primærproduktionen. Endvidere stilles der krav om renholdelse, skadedyr, foderopbevaring og generelt management.
- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bla:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.
- At der er fokus på at nye stalde og produktionssystemer indrettes så lugt og fordampning af ammoniak begrænses ud fra de tekniske og økonomiske muligheder og under hensyntagen til dyrenes fysiologiske og adfærdsmæssige behov.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til management har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknologi. Der stilles i godkendelsen vilkår om, at der som minimum sker en kvartalsvis registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette. Som tidligere nævnt under ovenstående afsnit om driftsforstyrrelser og uheld, stilles vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan for husdyrbruget.

Forbrug af vand og energi

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at registrere vand og energiforbruget, at forebygge spild fra drikkevandsinstallationer og reparere evt. lækager, at anvende naturlig ventilation i videst muligt omfang, at optimere evt. ventilationssystem og at installere energibesparende belysning.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og vand og energiforbrug:

- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkekopper udskiftes.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- I forbindelse med rengøring iblødsættes stalde, for at mindske forbruget af vaskevand.
- Der er drikkekopper eller drikkenipler over krybber i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevandsspild.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at installere energibesparende belysning. Husdyrbruget angiver at have BAT som følger:

Belysning:

- Der er kun lys i driftsbygningerne når der arbejdes og dette i øvrigt er nødvendigt af produktionsmæssige årsager.
- Udendørs belysning er manuelt styret, og tændes kun efter behov, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.
- Der anvendes lavenergipærer i varmelamperne.

Varme:

- Der anvendes to- klimastalde, hvorved grisenes egenproduktion af varme anvendes til at hæve temperaturen under overdækningen. Herved spares energi på opvarmning af det faste gulv.

Ventilation:

- Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, hvilket regulerer ventilation i forhold til staldtemperatur (og fugtighed), og giver dermed lavest mulig forbrug af energi.
- Der etableres undertryksventilation i de nye staldanlæg, hvilket reducerer energiforbruget i forhold til et ligetryksventilationsanlæg.
- Ventilationsanlægget til ses dagligt for driftsforstyrrelser.
- I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet. Hvorved unødigt energiforbrug til ventilation undgås.

Øvrige:

- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Gylletanken er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til vand- og energiforbrug har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknologi.

Som nævnt under management stilles der i godkendelsen vilkår om, at der minimum sker en kvartalsvis registrering af vand – og energiforbrug for at bibeholde og øge fokus på forbruget og muligheder for at reducere dette.

Udbringning af husdyrgødning

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse den gødningsmængde, der skal spredes på marken med arealet og afgrødernes behov; undgå at sprede gødningen når marken er mættet med vand, er oversvømmet eller dækket af sne; samt udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og næringsstof optag forekommer.

De nævnte virkemidler til at reducere nitratudvaskningen og ammoniakfordampningen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er implementeret i den nuværende lovgivning på husdyrområdet. Heraf kan nævnes harmonikrav, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes, bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i markdriften samt krav til kvælstofudnyttelse.

I ansøgningen er der redegjort for følgende vedrørende BAT og udbringning af husdyrgødning:

- Flydende husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning. Disse udbringningsmetoder er blandt de bedste mht. at reducerer ammoniak emissionen fra det udbragte husdyrgødning.
- Fra 1. januar 2011 nedfældes gyllen på sort jord og i græsmarker.
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.
- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at overholde randzoner til grøfter og vandløb, hvorved risikoen for tab af fosfor og nitrat mindskes.

Esbjerg Kommune vurderer, at husdyrbruget med hensyn til udbringning af husdyrgødning har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelige teknologi. Esbjerg Kommune vurderer, at det niveau der er opnåeligt ved anvendelse af BAT i relation til udvaskning af nitrat og ammoniakfordampning ved anvendelse af husdyrgødning i marken, allerede er opnået via krav fastsat i gældende lovgivning.

Samlet vurdering af anvendelse af "bedst tilgængelige teknologi"

Samlet set vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi for alle de ovennævnte punkter. Det vurderes, at det som følge af BAT redegørelsen ikke er nødvendigt at skærpe det gældende beskyttelsesniveau.

I forbindelse med næste revurdering af miljøgodkendelsen vil der ske en vurdering af hvorvidt husdyrbruget fortsat opfylder kravene til anvendelse af "bedste tilgængelige teknik" og herunder en vurdering af behovet for renovering af staldene.

Ophør

Ved ophør af driften af husdyrbruget, vil det blive sikret, at de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare foretages, og at stedet bringes tilbage i tilfredsstillende tilstand. Oplagret husdyrgødning, affald, maskiner og andet materiel vil blive bortskaffet. Gyllekanaler og gylletanke vil blive rengjort, således at der ikke er fare for forurening med husdyrgødning og ensilagesaft.

Esbjerg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget ved ophør skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare.

Høring

Der er i høringsperioden kommet bemærkninger fra Esbjerg Forsyning angående boringer der er omfattet af deres indvindingstilladelse. Boringerne er beliggende sydvest for ejendommen, tæt på markerne 4-0, 5-0, 6-0 og 10-0. Kildefeltet er

ikke udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde og er ikke i brug, men forsyningen er bekymret for påvirkningen fra det ansøgte.

Der er derfor lavet en scenarie beregning på det ansøgtes udvaskning, hvis nu de 4 arealer havde været udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde. Udvaskningen beregnet i husdyrgodkendelse.dk ligger på 49 mg nitrat/l, hvilket er lavere end kravet i et nitratfølsomt indvindingsområde. Esbjerg kommune mener på den baggrund at området ikke vil blive overbelastet u hensigtsmæssigt ved den ansøgte produktion.

Esbjerg forsyning har i deres bemærkninger ønsket at de 4 arealer skal drives som et svinebrug med et dyretryk på 1,4 DE/ha. Esbjerg kommune har redegjort over for Esbjerg forsyning, at det i forbindelse med produktionsmæssig sammenhæng jf. § 31 stk. 5 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, er muligt for en svineejendom at drive jorden med et kvægsædskifte og et dyretryk på 2,3 DE/ha. Det skal bemærkes, at dette i øvrigt giver en lavere udvaskning. Der er stillet vilkår til overholdelse af bilag 3 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Samlet vurdering

Esbjerg Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1

Natura 2000-områder og det samlede udpegningsgrundlag for disse, samt de særligt beskyttede arter:

Udpegningsgrundlag - habitatområder

Habitatområde 78 Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde

Arter:

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1351 Marsvin (*Phocoena phocoena*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1364 Gråsæl (*Halichoerus grypus*)

1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper:

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1130 Flodmundinger

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1320 Vadegræssamfund ¹⁾

1330 Strandenge

2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

2120 Hvide klitter og vandremiler

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2170 Kystklitter med gråris

2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3160 Brunvandede søer og vandhuller

3260 Vandløb med vandplanter

4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng

4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop

7150 Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tør

7230 Riggær

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

¹⁾ Vadegræs er indført (ca. 1930) til Danmark og er invasiv. Typen kræver derfor ikke beskyttelse

Habitatområde 79 Sneum Å og Holsted Å 1096 Bæklampret (Lampetra planeri)

Arter:

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1113 *Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

Naturtyper:

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

3260 Vandløb med vandplanter

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
 7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
 7230 Riggær
 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund

Udpegningsgrundlag - fuglebeskyttelsesområder:

Y=Ynglende i.h.t. DMU's database
 T=Trækkende i.h.t. DMU's database
 Kriterier (F1-F7, se www.blst.dk)

SPA 57 Vadehavet

Bramgås		T	F2, F4
Klyde	Y	T	F1,F2, F4
Hvidbrystet præstekrave	Y	Tn	F1,F2
Hjejle		T	F2, F4
Almindelig ryle	Y	T	F1,F2, F4
Lille kobbersneppe		T	F2, F4
Dværgmåge		Tn	F2, F5
Sandterne	Y		F1
Splitterne	Y		F1
Fjordterne	Y		F1
Havterne	Y		F1
Dværgterne	Y		F1
Mørkbuget knortegås		T	F4
Lysbuget knortegås		T	F4
Gravand		T	F4
Pibeand		T	F4
Krikand		T	F4
Spidsand		T	F4
Skeand		T	F4
Ederfugl		T	F4
Sortand		T	F4,F7
Strandhjejle		T	F4
Strandskade		T	F4
Stor regnspove		T	F4
Rødben		T	F4
Hvidklire		T	F4
Islandsk ryle		T	F4
Sandløber		T	F4

Bilag IV-arter:

Fortegnelse over i Danmark nuværende naturligt hjemmehørende arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV (evt. blot som strejfgæster, markeret med "):

Dyrearter

Pattedyr

Alle arter af småflagermus (*Microchiroptera* spp.)
 Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*)
 Birkemus (*betulina*)
 Odder (*Lutra lutra*)
 Marsvin (*Phocoena phocoena*)
 Alle andre arter af hvaler (*Cetacea* spp.)

Krybdyr

Læderskildpadde (*Dermodochelys coriacea*)
 Uægte karett (" *Caretta caretta*)"
 Bastardskildpadde (*Lepidochelys kempii*)"
 Europæisk sumpskildpadde (*Emys orbicularis*)
 Markfirben (*Lacerta agilis*)

Padder

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)
 Kløkkefrø (*Bombina bombina*)
 Løgfør (*Pelobates fuscus*)
 Løvfør (*Hyla arborea*)

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)
Springfrø (*Rana dalmatina*)
Strandtudse (*Bufo calamita*)
Grønbroget tudse (*Bufo viridis*)

Fisk
Snæbel (*Coregonus oxyrhynchus*)

Insekter
Bred vandkalv (*Dytiscus latissimus*)
Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*)
Eremit (*Osmoderma eremit*)
Sortpletet blåfugl (*Maculinea arion*)
Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*)
Stor kær-guldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*)
Grøn kølleguldsmed (*Ophiogomphus cecilia*)

Bløddyr
Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)

Planter

Enkelt månerude (*Botrychium simplex*)
Vandranke (*Luronium natans*)
Liden Najade (*Najas flexilis*)
Fruesko (*Cypripedium calceolus*)
Mygblomst (*Liparis loeselii*)
Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
Krybende sumpskærm (*Helosciadium repens* (= *Apium repens*))

Produktion: Esbjerg Kommune
Foto: Torben Meyer

Esbjerg
Kommune

Torvegade 74 . 6700 Esbjerg
Tlf: 7616 1616 . Fax: 7616 0969
miljo@esbjergkommune.dk
www.esbjergkommune.dk